

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 43 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven
(delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	4	Egne stønader til livsopphold for enslige foreldre i andre land	19
2	Bakgrunnen for lovforslaget	6			
2.1	Et historisk tilbakeblikk	6	5	Forslag om delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far	20
2.2	Vurderinger av behovet for en egen folketrygdytelse til aleneforeldre	8	5.1	Forslagene i høringsnotatet	20
2.2.1	Stønadsordningens bakgrunn	8	5.2	Høringsinstansens syn	21
2.2.2	Mål om likestilt foreldreskap	8	5.3	Departementets vurderinger	22
2.2.3	Endringer i familiemønster og tjenester til barnefamilier	9	5.3.1	Behov for å styrke andre ordninger	22
2.2.4	Innelåsning på trygd øker risikoen for lavinntekt	9	5.3.2	Konsekvenser for barnet – barnets beste	22
2.2.5	Utdanningsfinansiering	9	5.3.3	Konsekvenser for likestilling	23
2.2.6	Utfordringer knyttet til vurdering og kontroll av vilkårene	9	5.3.4	Innspill av lovteknisk karakter	23
2.2.7	Administrative utfordringer knyttet til håndhevingen av EØS-reglene	10	5.3.5	Behovet for en egen stønadsordning til aleneforeldre	23
2.2.8	Enslige som ikke kan være i arbeid	10	5.3.6	Endringer i formål og personkrets	24
2.2.9	Andre støtteordninger til enslige foreldre og barnefamilier	10	5.3.7	Endringer i vilkår for overgangsstønad	24
2.3	Om høringen	12	5.3.8	Oppheving av tilleggsstønader og stønad til skolepenger mv.	25
			5.3.9	Endringer i stønad til dekning av utgifter til barnetilsyn til enslige i arbeid	25
3	Gjeldende rett	14	5.4	Endringer i annet regelverk	26
3.1	Overordnet om formål og inngangsvilkår	14	5.4.1	Endringer i folketrygdloven kapittel 17	26
3.2	Kravet om å være enslig og ha aleneomsorg	14	5.4.2	Endringer i folketrygdloven kapittel 22	27
3.3	Overgangsstønad	14			
3.4	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger mv.	16	6	Ikrafttredelse	29
3.5	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid	16	7	Økonomiske og administrative konsekvenser	30
3.6	Internasjonale forpliktelser	16			
3.6.1	Forholdet til trygdeforordningen	16	8	Merknader til de enkelte bestemmelsene	31
3.6.2	Vurdering av om endringene medfører omklassifisering av stønadene etter folketrygdloven kapittel 15 iht. trygdeforordningen	17		Forslag til lov om endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)	35
3.6.3	Forholdet til FNs barnekonvensjon	18			

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 43 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 20. mars 2026,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Arbeids- og inkluderingsdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag om endringer i stønad til enslig mor eller far etter folketrygdloven kapittel 15. Forslaget innebærer at overgangsstonaden forbeholdes enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn under 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn, og at stønad til barnetilsyn til enslige i arbeid som hovedregel gis til enslige som har barn under 14 måneder. For øvrige enslige foreldre foreslås stønadene avviklet.

Stønader til dekning av utgifter i forbindelse med yrkesrettet aktivitet foreslås avviklet for alle,

ettersom det ikke lenger vil stilles krav om yrkesrettet aktivitet for rett til overgangsstonad.

Som følge av de foreslåtte endringene, må det gjøres tilpasninger i folketrygdloven kapittel 17 og 22. Departementet foreslår derfor justeringer i enkelte bestemmelser i disse kapitlene.

Endringene foreslås iverksatt med virkning for nye tilfeller fra og med 1. juli 2026. Forslaget følger opp Stortingets vedtak til statsbudsjett for Arbeids- og inkluderingsdepartementet for 2026 16. desember 2025, vedtak 151, jf. Prop. 1 S (2025–2026).

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Et historisk tilbakeblikk

Forløperen til dagens stønader til aleneforeldre finnes i de Castbergske barnelover fra 1915. Disse skulle bedre de sosiale, juridiske og økonomiske rettighetene til ugifte mødre og barna deres. Lov om forsorg for barn, som var en av disse barnelovene, fastsatte et prinsipp om at kommunene skulle ha et minimumsansvar for barn som ikke mottok bidrag fra faren. Loven ble imidlertid lite brukt. Fem år senere, i 1920, ble det innført kommunal morstrygd i Oslo, noe som ble regnet som en sosialpolitisk nyskapning i internasjonal sammenheng. Trygden omfattet enker, ugifte, skilte og separerte mødre med mindreårige barn. Ytelsene ble satt lavt fordi det ble forutsatt at en del av forsørgelsen skulle skje ved eget arbeid. Fedrenes bidrag kom dessuten til fradrag i trygden. For å øke arbeidsinsentivene i ordningen, ble det satt et «fribeleg» for egen inntekt uten at trygden ble avkortet.

Gjennom vedtakelsen av lov om enkje- og morstrygd i 1964 påtok staten seg et begrenset ansvar for enker og ugifte mødre. Loven trådte i kraft 1. januar 1965. I forarbeidene til loven ble det gitt uttrykk for at enkene og de ugifte kvinnene skulle få økonomisk støtte fordi de på grunn av omsorgen for barn var ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid. Skilte og separerte mødre ble ikke omfattet av stønadsordningen, fordi det ble lagt til grunn at barnets far hadde forsørgeransvaret for disse.

Formålet med loven var å gjøre kvinnen i stand til å komme tilbake til arbeidslivet og bli selvforsørget. Trygden var behovsprøvd i den forstand at det var avgjørende for innvilgelse om og i hvilken grad kvinnen hadde muligheter for å ta inntektsgivende arbeid. Loven åpnet for å gi utdanningsstønad og stønad til tilsyn med barn, dersom utdanning eller arbeid gjorde det nødvendig å overlate tilsynet med barna til andre. Underholdsbidrag som en ugift mor hadde krav på, skulle gå til fradrag i sin helhet i ytelsene etter loven. Det var ingen øvre aldersgrense for barna. Begrunnelsen for dette var at retten til ytelser ikke skulle være avhengig av fastlåste kriterier som kunne gi uheldige utslag.

Lov om enkje- og morstrygd ble innlemmet i folketrygdloven av 1966 da den trådte i kraft i 1967. Stønadene kunne nå i prinsippet gis fra to måneder før fødsel og ut den måneden barnet fylte 10 år. Opprinnelig praksis var å innvilge stønad i et halvt år, men fra starten av 80-tallet var det en fast praksis for å innvilge stønaden inntil barnet var ti år om den enslige forelderen ikke var i arbeid. På dette tidspunktet var stønaden dermed blitt så generøs at alenemoren hadde et reelt valg om hvorvidt hun ville ta lønnet arbeid eller være hjemme og ta seg av barn og motta overgangsstønad, se NOU 2017: 6 *Offentlig støtte til barnefamilie*, s. 189. Underholdsbidrag fra barnefaren medførte ikke reduksjon av ytelsen. Det ble imidlertid gitt bestemmelser om avkortning på grunnlag av arbeidsinntekt.

Økningen i antall separasjoner og skilsmisser skapte behov for en ny stønadslov. Tidligere måtte skilte og separerte forsørgere som ikke fikk tilstrekkelig underholdsbidrag, søke stønad etter lov om sosial omsorg. Da midlertidig lov om stønad til skilte og separerte ble vedtatt 17. desember 1971, fikk også skilte og separerte forsørgere lovfestet rett til ytelser. Reglene i midlertidig lov om stønad til skilte og separerte var i store trekk lik folketrygdlovens bestemmelser om ytelser til ugifte mødre. Loven ble innlemmet i folketrygdloven 1. januar 1981.

På bakgrunn av St.meld. nr. 35 (1994–95) *Velferdsmeldingen* ble det gjort omfattende endringer i stønadsordningen for enslig mor eller far fra 1. januar 1998. Hensikten var å bedre inntekten til de som hadde overgangsstønad som viktigste inntektskilde i en midlertidig periode, samt å stimulere aleneforeldre til selvforsørgelse og kvalifisering gjennom arbeid eller utdanning. Ytelsene til enslige foreldre skulle sikre inntekt i en overgangsperiode der omsorgen for små barn gjorde det vanskelig å forsørge seg selv ved eget arbeid. Et vesentlig hensyn var å sikre en god økonomi i barnets første leveår.

I tillegg mente regjeringen at lange stønadsperioder kunne vanskeliggjøre senere selvforsørgelse og stønadsperioden ble derfor redusert. En annen grunn til at stønadsperioden ble vesent-

lig redusert, var at en rekke familiepolitiske tiltak som ble gjennomført i årene forut for endringene i 1998, hadde bidratt til å gjøre det lettere å kombinere yrkesaktivitet med omsorg for små barn. Dette gjaldt forlenget foreldrepermisjon og tidskontoordning, økt barnehageutbygging, innføring av skole for seksåringer og etablering av skolefritidsordninger. Regjeringen mente at denne satsingen gjorde det mulig for enslige foreldre å gå ut i arbeidslivet også når barna var små, slik at den maksimale stønadstiden kunne kortes ned. Det ble imidlertid tatt hensyn til de som hadde barn med særlige omsorgsbehov.

Fra 1998 ble det også innført krav om yrkesrettet aktivitet som vilkår for å få overgangsstønad etter at barnet var fylt tre år. Dette skulle styrke aleneforeldres muligheter til selvforsørging og kvalifisering gjennom arbeid eller utdanning. I Ot.prp. nr. 8 (1996–97) *Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (Oppfølging av Velferdsmeldingen)* ble det foreslått at overgangsstønadene kunne gis inntil det yngste barnet begynner på skolen, men Stortinget vedtok en aldersgrense på åtte år. I tillegg var det mulighet for forlengelse i visse livssituasjoner, f.eks. der forelderen trengte utdanning for å komme i arbeid.

Fra 1. juli 1999 ble loven ytterligere endret, slik at stønad ikke kunne gis når den enslige moren eller faren levde i et ekteskapslignende forhold med en annen enn barnets far eller mor, og hadde gjort det i minst 12 av de siste 18 månedene, se Ot.prp. nr. 4 (1998–99) *Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 1998)* punkt 6. Bakgrunnen for denne lovendringen var bl.a. å få like vilkår for rett til ytelse som enslig mor eller far både i folketrygdloven og i barnetrygdloven. I tillegg ble det lagt til grunn at samboerforhold var blitt såpass utbredt og allment akseptert, at det syntes mer naturlig å tilpasse stønadsordninger til faktisk familie- og samlivsmønster enn formelt ekteskap. Valget av samlivsform skulle ikke påvirkes av at den ene parten skulle gi bedre tilgang til offentlige stønadsformer enn andre.

Med virkning fra 1. januar 2012 ble aktivitetskravet for overgangsstønad ytterligere skjerpet, slik at aktivitetskravet nå gjaldt fra det yngste barnet fylte ett år, se Prop. 7 L (2011–2012) *Endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2011)*. Endringen har sin bakgrunn i et av forslagene fra Velferds- og migrasjonsutvalget i NOU 2011: 7 *Velferd og migrasjon – den norske modellens framtid*. Utvalget stilte seg kritisk til stønader som subsidierte langvarig tilbaketrekning fra arbeidslivet for kvinner, og fore-

slo blant annet å innføre sterkere aktivitetskrav for mottakere av overgangsstønad. Utvalget viste til at en del innvandrergrepper hadde høyt forbruk av overgangsstønad, særlig kvinner fra Somalia, og at det var problematisk at man kunne motta overgangsstønad uten betingelser om arbeid eller utdanning. Det gjaldt ikke minst for mottakere som kjente det norske samfunnet dårlig og hadde svake norskferdigheter. Det ble også vist til at det ikke var urimelig å kreve aktivitet når det minste barnet fylte ett år, all den tid barnehagetilbudet nå var godt utbygd.

Med virkning fra 1. januar 2013 ble folketrygdloven § 15-6 endret, slik at varigheten på nye perioder med overgangsstønad i forbindelse med nytt barn, ble begrenset til perioden frem til barnet hadde rett til barnehageplass, se Prop. 13 L (2012–2013) *Lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon)*.

For å hindre at enslige skulle kunne si opp et arbeidsforhold for å senere kunne ta utdanning med overgangsstønad, ble det samtidig innført vilkår om uforskyldt ledighet for rett til overgangsstønad, jf. folketrygdloven § 15-6 første ledd.

Fra 2016 ble det gjort endringer som særlig skulle underbygge formålet om å bli selvforsørget gjennom eget arbeid, se Prop. 115 L (2014–2015) *Endringer i folketrygdloven mv. (stønader til enslig mor eller far og tilleggsstønader til tiltaksdeltakere)*. Det ble blant annet innført krav om at den konkrete utdanningen eller opplæringen må vurderes av Arbeids- og velferdsetaten som nødvendig og hensiktsmessig for å få stønadsmottakeren i arbeid, for at mottakeren skal kunne fylle aktivitetskravet ved å være under utdanning.

Kravet om aleneomsorg ble også skjerpet, slik at man fra første dag i et samboerforhold ikke lenger kunne regnes som å være alene om omsorgen. Det ble videre presisert at en enslig mor eller far som fikk nytt barn med samme partner, ikke lenger regnes som «enslig».

I 2022 avga EFTA-domstolen en rådgivende uttalelse (E-2/22) som konkluderte med at overgangsstønadene klassifiseres som en familieytelse etter Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger (trygdeforordningen). EFTA-domstolens uttalelse ble stadfestet av Trygderetten i ankesak nr. 20/1763. Frem til da var det lagt til grunn at overgangsstønadene ikke var omfattet av trygdeforordningen og at det dermed heller ikke forelå adgang til eksport og rett til sammenlegging innenfor EØS-området. For å tilrettelegge for oppfyllelse av de EØS-rettslige forpliktelsene, ble det derfor gjort ytterligere end-

ringer. På samme måte som når det gjelder de øvrige folketrygdytelsene som omfattes av trygdeforordningen, ble det etablert en folkerettsmarkør i § 15-1 a, som fastslår at reglene i kapittel 15 skal fravikes så langt det er nødvendig av hensyn til de relevante reglene i EØS-avtalens hoveddel, i trygdeforordningen, gjennomføringsforordningen og bi- og multilaterale trygdeavtaler, se folketrygdloven §§ 1-3 a og 1-3 b.

Samtidig ble varighetsbestemmelser som var knyttet til tidspunktet for når retten til barnehageplass inntreffer, endret til tidspunktet barnet fyller 14 måneder. Den viktigste konsekvensen var likevel at kravet om opphold i Norge i folketrygdloven § 15-3 ble justert til også å gjelde EØS-området og at oppholdskravet må leses og tolkes i lys av trygdeforordningens regler om familieytelser. Det kan gi betydelige utfordringer for forvaltningen av ordningen, og innebærer dessuten potensielt vesentlige utvidelser når det gjelder hvem som kan få rett til stønadene gjennom familiens trygdekning i Norge. Det vises til utførlig omtale av konsekvensene i Prop. 135 L (2022–2023) *Endringer i folketrygdloven (synliggjøring av forpliktelses til trygdekoordinering for stønad til enslig mor eller far mv.)*, kapittel 4.

2.2 Vurderinger av behovet for en egen folketrygdytelse til aleneforeldre

2.2.1 Stønadsordningens bakgrunn

Stønad til enslig mor eller far ble innført i en tid da det var liten tilgang til organisert barnetilsyn og langt færre yrkesaktive kvinner enn nå. I dag må stønaden vurderes i lys av at det er tilnærmet full barnehagedekning, skolefritidsordning, og at det er innført en rekke andre økonomiske støtteordninger både til barnefamilier generelt og til personer som er alene om omsorgen for barn. Et prinsipielt spørsmål er derfor om det fortsatt er behov for en særskilt trygdeytelse til enslig mor eller far, eller om aleneforeldrenes særlige behov for praktisk og økonomisk hjelp må eller bør ivaretas gjennom de generelle støtteordningene.

Da ordningen ble innført var siktemålet først og fremst å sette unge, enslige mødre uten utdanning eller jobb i stand til å ta seg av barnet sitt, mer på linje med de mødre som hadde en ektefelle som kunne forsørge dem.

I motsetning til da stønadene ble innført, er det i dag ikke uvanlig at barnets foreldre ikke bor sammen, uten at dette nødvendigvis er til hinder for at de er i arbeid. Det forventes dessuten at

både kvinner og menn er i arbeid og bidrar til å forsørge familien, og at den forelderen som ikke har den daglige omsorgen for barnet, også bidrar til forsørgelse av barnet.

Innretningen på stønaden er gradvis forsøkt endret i tråd med samfunnsutviklingen, men hele ordningen bærer likevel fortsatt klart preg av å være etablert i en annen tid. Den betydelige satsningen på barnehageplasser, samt tilsynsordninger for skolebarn (SFO mv.), i kombinasjon med betydelige reduksjoner av foreldrebetalingen, gjør at det nå er tilrettelagt for at begge foreldre kan jobbe eller ta utdanning i en helt annen grad enn tidligere.

2.2.2 Mål om likestilt foreldreskap

Et annet viktig forhold er at det er et krav om at den enslige moren eller faren har «klart mer» av den daglige omsorgen enn den andre forelderen, for å få stønad, jf. folketrygdloven § 15-4 fjerde ledd. Det innebærer at overgangsstønaden kan føre til uønskede tilpasninger av samliv for å falle inn under gunstigere støtteordninger. Et mål for familiepolitikken er å sikre barn gode oppvekstvilkår uavhengig av familietype og foreldrenes relasjoner. Det at stønadene i folketrygdloven kapittel 15 er basert på foreldres samlivsstatus, er derfor utfordrende og kan bidra til å høyne konfliktnivået i forbindelse med samlivsbrudd.

Regelverket har også andre problematiske sider, som at vilkårene utfordrer målsetningen om at foreldrene med tanke på barnets beste skal dele på omsorgen for barn etter et samlivsbrudd, og dessuten vanskeliggjør avtaler om samvær og omsorg. Barnefamilieutvalget påpekte i NOU 2017: 6 *Offentlig støtte til barnefamiliene* nettopp disse uheldige sidene ved overgangsstønaden:

«Det er viktig å lage gode ordninger som kan bidra til at samlivsbrudd eller det at foreldre ikke bor sammen, ikke blir ødeleggende for barns økonomiske trygghet. Det er et mål for familiepolitikken å sikre barn gode oppvekstvilkår uavhengig av familietype og foreldrenes relasjoner. Samtidig vil utvalget understreke at det er utfordrende å utforme støtteordninger basert på foreldres samlivsstatus. Slike ordninger avskjærer for eksempel par med barn fra å kunne motta støtte, ikke på bakgrunn av behov, men på bakgrunn av foreldrenes samlivsstatus. Det er problematisk med overføringsordninger som legger opp til at det vil lønne seg økonomisk for par med dårlig råd å skille lag. Endringene i samlivsformer og i

hvordan par ordner omsorgen for barn etter et samlivsbrudd, gjør det også vanskelig å definere hvem som er enslig forsørger. Utvalget understreker at det generelt er ønskelig med overføringsordninger som i størst mulig grad er rettet inn mot eksisterende behov, og som ikke er basert på foreldres samboerstatus eller tidligere trygdeatferd.»

2.2.3 Endringer i familiemønster og tjenester til barnefamilier

Både endringen i familiemønsteret og i tjenestene til barnefamiliene tilsier at tiden nå er inne for å avvikle stønadene til enslig mor eller far, slik at aleneforeldres (eventuelle) behov for praktisk og økonomisk støtte ivaretas gjennom de generelle støtteordningene og av støtteordninger rettet mot barnefamilier og ikke kun aleneforeldre.

Om lag 40 prosent av mottakerne av overgangsstønad har innvandrerbakgrunn. Blant de med innvandrerbakgrunn viser tall fra SSB for 2023 at rundt 80 prosent hadde innvandrerbakgrunn fra land utenfor EU/EØS. Overgangsstønad kan føre til tregere integrering og mer passivitet ved at overgangsstønad låser denne gruppen i lengre perioder til en stønad, slik at de i mindre grad deltar i arbeidslivet enn det de ville gjort uten stønad.

Velferds- og migrasjonsutvalget foreslo i NOU 2011: 7 *Velferd og migrasjon – Den norske modellens framtid* å dreie den offentlige innsatsen til barnefamilier fra kontantytelser til tjenester der dette er mulig. Også Barnefamilieutvalget hadde i NOU 2017: 6 *Offentlig støtte til barnefamiliene* flere forslag som innebærer å avvikle kontantytelser til barnefamiliene til fordel for tjenester. Utvalget foreslo blant annet å avvikle stønadene til enslige foreldre i folketrygdloven kapittel 15, med den begrunnelse at denne gruppens behov for økonomisk støtte bør dekkes på andre måter enn gjennom dagens ordning for stønader til enslig mor og far.

2.2.4 Innelåsning på trygd øker risikoen for lavinntekt

Enslige foreldre generelt er en gruppe som i større grad enn andre grupper i befolkningen har økonomiske og sosiale utfordringer. Omtrent hver fjerde enslige forelder har lavinntekt, noe som fører til at enslige foreldre er overrepresentert blant lavinntekthusstander. Det innebærer at også barna deres vil tilhøre en familie med lavinntekt. Lavinntekthusstander er av SSB definert som husholdninger der samlet inntekt etter skatt er mindre enn 60

prosent av medianinntekt etter skatt blant hele befolkningen. Inntekten er vektet etter EU-skalaen for antall barn og voksne i husholdningen.

Mottakere av overgangsstønad har større økonomiske utfordringer enn enslige foreldre sett under ett. Statistikk utarbeidet av SSB på oppdrag fra departementet viser at mottakere av overgangsstønad var noe overrepresentert blant personer med lavinntekt i 2023, sammenlignet med enslige foreldre totalt sett. Videre har en del av overgangsstønadsmottakerne en svak tilknytning til arbeidslivet. Overgangsstønaden kan derfor være viktig for gruppene som har svakere utsikter til å skaffe seg en jobb, få høy nok stillingsprosent og/eller høy nok timelønn. Samtidig er formålet med stønaden at mottakerne skal bli i stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid. Generelt vil lengre perioder utenfor arbeidslivet, eller perioder med svak tilknytning, kunne redusere mulighetene for å komme i ordinært arbeid. Slik sett kan overgangsstønad virke innelåsende ved at den tillater lengre perioder med deltidsarbeid eller deltidsstudier, og kan motvirke overgang til selvforsørgelse eller bidra til at det tar lengre tid før den enslige blir selvforsørget.

2.2.5 Utdanningsfinansiering

Av de som mottar overgangsstønad i dag, er det en større andel som kun har grunnskole som høyeste utdanning enn i befolkningen generelt. Det bidrar også til at det kan bli vanskelig å skaffe seg jobb. Rundt 40 prosent er innvandrere, og flere av disse har antakelig også svake norskkunnskaper. Lite utdanning og svake norskkunnskaper kan gjøre det mer utfordrende å skaffe seg en jobb. Derfor er det viktig at mange fortsatt får mulighet til å ta utdanning, spesielt videregående opplæring. Utdanning bør i utgangspunktet finansieres gjennom generelle finansieringsordninger, som i Statens lånekasse for utdanning. En styrking av den ordinære utdanningsfinansieringen, blant annet gjennom økning av satsen på barnestipendet, vil kunne bidra til at også flere enslige med aleneomsorg tar utdanning. I tillegg kan ordninger som «Jobbsjansen» styrkes, slik at flere innvandrerkvinner som står langt fra arbeidsmarkedet, får mulighet til å komme i jobb eller utdanning.

2.2.6 Utfordringer knyttet til vurdering og kontroll av vilkårene

Vurderingene av om vilkårene for rett til stønadene er til stede, forutsetter kontroll av svært private forhold, noe som også ble påpekt av Barne-

familieutvalget. For eksempel vil mottakerne miste retten til overgangsstønad dersom de inngår nytt samboerskap eller får nytt barn med samme partner. Arbeids- og velferdsetaten er her avhengig av å innhente svært personlig informasjon. Det utfordrer retten til og respekten for privatliv som følger av Grunnloven § 102 og artikkel 8 i den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Det er inngripende for den enkelte, gjør ordningen krevende å forvalte og øker risikoen for misbruk av ordningen.

Vilkårene for å få overgangsstønad er utfordrende å kontrollere og innebærer betydelig grad av manuell vurdering og skjønn. Mange unntak og særregler bidrar til å gjøre regelverket uoversiktlig og komplisert. I PROBA samfunnsanalyses rapport 2013-5, «Trygdesvindler i Norge. En kartlegging av fem stønadsordninger», ble fem trygdeytelser vurdert ut fra omfang eller potensial for trygdesvindler. Rapporten pekte på at overgangsstønad trolig var den stønaden som det ble svindlet mest med av de fem stønadene som ble vurdert i rapporten.

Rapporten pekte videre på at det særlig var vilkårene om å være «enslig» med «aleneomsorg» som i realiteten ikke ble fulgt. Dette skjedde ved fiktive samlivsbrudd, unnlattelse av å melde fra ved nytt samboerskap og en ikke reell avtale om samvær med den andre parten. Dette er forhold som vanskelig kan overprøves. I rapporten ble detpekt på at omfanget av trygdesvindler var vanskelig å anslå, men det ble angitt et gjennomsnittlig anslag på 13 prosent av utbetalingene. Det er som nevnt i punkt 2.1, gjort regelverksendringer etter 2013, men de samme omgåelsesmulighetene som nevnt over, er fortsatt til stede i dagens ordning.

2.2.7 Administrative utfordringer knyttet til håndhevingen av EØS-reglene

Stønadene til enslig mor eller far i folketrygdloven kapittel 15 anses som familieytelser etter trygdeforordningen. En konsekvens av det er at man for

EØS-borgere ikke kan stille krav om opphold i Norge for rett til stønadene. Dette kan gi omfattende administrative utfordringer for forvaltningen av stønadsordningen. Utfordringene skyldes at langt flere enn tidligere kan være stønadsberettigete gjennom andre familiemedlemmers trygdekning i Norge, og at kontrollen av vilkårene for disse stønadene er svært krevende når stønads-mottakerne ikke oppholder seg i Norge. Dette er nærmere omtalt i Prop. 135 L (2022–2023) *Endringer i folketrygdloven (synliggjøring av forpliktelser til trygdekoordinering for stønad til enslig mor eller far mv.)*, kapittel 4.

2.2.8 Enslige som ikke kan være i arbeid

Enslige med aleneomsorg for de yngste barna har begrenset mulighet til å ta utdanning eller være i jobb i barnets første leveår, både av hensyn til barnets omsorgsbehov, amming og fordi retten til barnehageplass ikke inntreffer før etter at barnet er fylt ett år. Denne gruppen enslige vil kunne komme i en økonomisk vanskeligere situasjon ved en avvikling av overgangsstønad, særlig dersom de ikke har krav på foreldrepenger. En annen gruppe som kan komme i en tilsvarende situasjon, er enslige med særlig tilsynskrevende barn, som på grunn av manglende tilsynsordninger, er forhindret fra å være i arbeid fordi de selv må være hjemme med barnet.

2.2.9 Andre støtteordninger til enslige foreldre og barnefamilier

I tiden etter at stønadene til enslige foreldre ble etablert er det utviklet en rekke støtteordninger for barnefamilier generelt og for enslige foreldre spesielt. Det generelle tjenestetilbudet for barnefamilier bidrar også til at det i mye større grad enn den gang, er tilrettelagt for at begge foreldre skal kunne være i arbeid og forsørge familien.

Boks 2.1 Oversikt over ulike støtteordninger (gjeldende satser for 2026)

Barnetrygd

- Utbetales automatisk til foreldre med barn under 18 år.
- Sats: 2 012 kr per måned per barn.
- Enslige foreldre kan få utvidet barnetrygd med 2 572 kr per måned. Utvidet barnetrygd kommer i tillegg til den ordinære barnetrygden.

- Enslige med barn under tre år som mottar full overgangsstønad, kan få småbarnstillegg. Det utgjør 712 kr per måned per mottaker.

Foreldrepenger

- Kompenserer for bortfall av arbeidsinntekt når en av foreldrene er hjemme og har omsorgen for barnet.

Boks 2.1 (forts.)

- Krever inntekt i minst 6 av de siste 10 månedene.
- Valg mellom 100 prosent dekning (kortere periode) eller 80 prosent dekning (lengre periode).
- Varighet: 49 uker (100 prosent) eller 61 uker og 1 dag (80 prosent).

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon

- Engangsutbetaling for å dekke utgifter familiene har når de får barn når mottaker ikke har opptjent rett til foreldrepenger eller velger å motta engangsstønad fremfor foreldrepenger.
- Sats: Engangsutbetaling på 92 648 kr per barn.

Kontantstøtte

- Økonomisk ytelse som er tilgjengelig for familier med barn i alderen 13 til 19 måneder som ikke benytter en heltids barnehageplass som mottar offentlig driftstilskudd.
- Sats: Inntil 7 500 kr per måned.
- Gradert etter barnehageplassens omfang.

Lånekassen – elever og studenter med barn

- Barnestipend: 2 087 kr/md. per barn for første og andre barn. For flere barn er satsen 1 357 kr/md. per barn.
- Tilleggs lån: Inntil 59 620 kr/år, avgrenset til 119 240 kr til sammen for de årene man får lån fra Lånekassen.
- Foreldrestipend: Kan fås ved fødsel og adopsjon, inntil 49 uker.

Foreldrebetaling i barnehage og SFO

- Makspris barnehage: 1 200 kr/md. fra 1. august 2025. I kommuner som ligger i sentralitetssone 5 og 6 er maksprisen 700 kr/md. fra 1. august 2025. I kommuner i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms er barnehage gratis.
- Søskenmoderasjon i barnehage: Minst 30 prosent reduksjon i foreldrebetalingen for barn nr. 2, gratis fra barn nr. 3.
- Gratis kjernetid i barnehage: 20 timer/uke for husholdninger med inntekt under en gitt

grense. Fra 1. august 2025 har husholdninger med samlet inntekt under 669 050 kr per år rett på gratis kjernetid.

- Gratis SFO: 12 timer/uke for 1., 2. og 3. trinn, gratis halvdagsplass for 4. trinn i levekårsutsatte områder, samt på 5.-7. trinn for elever med særskilte behov
- Moderasjonsordning: Foreldrebetaling for én barnehage- eller SFO-plass skal maksimalt utgjøre 6 prosent av husholdets samlede inntekt.

Bidragsforskott

- Økonomisk ytelse som sikrer et statlig bidragsforskudd til barn som skal være mottakere av barnebidrag, men der bidrag ikke blir betalt på grunn av manglende bidragsevne hos bidragspliktig eller andre forhold. Bidragsforskuddet utbetales til den som har omsorgen for barnet og mottaker disponerer fritt over pengene på vegne av barnet.
- Behovsprøvd støtte med tre satser: forhøyet, ordinær og redusert.
- Utbetales til og med måneden barnet fyller 18 år.

Økonomisk stønad (sosialhjelp)

- Støtte ved manglende evne til å dekke nødvendige utgifter til livsopphold.
- Støtten er ment å være midlertidig.
- Hjelpebehov og stønadsbeløp vurderes individuelt av Nav-kontoret.

Bostøtte

- Behovsprøvd støtte for husholdninger med lav inntekt og høye boutgifter.

Jobbsjansen

- Tilskuddsordning for hjemmевærende innvandrerkvinner (18–55 år).
- Individuelt tilpasset kvalifiseringsprogram med praksis og opplæring.
- Deltakere kan motta Jobbsjansstønad, som minimum utgjør 1 G.
- Mål: Varig tilknytning til arbeidslivet.

Boks 2.1 (forts.)

Andre folketrygdytelser til dekning av utgifter ved tilsynskrevende barn

- Pleiepenger: Barn som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom, skade eller lyte. Krav om forutgående arbeid (jf. sykepenger). Pleiepenger dekker inntekt opptil seks ganger grunnbeløpet.
- Hjelpetønad: Pengestøtte til barn eller voksne som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte trenger privat pleie og tilsyn. Barn

kan få forhøyet hjelpetønad når behovet for pleie og tilsyn er vesentlig større enn det ordinær hjelpetønad kan dekke.

- Grunnstønad: Dekker visse nødvendige ekstraavgifter som følge av varig sykdom, skade eller lyte.

Omsorgstønad

- Kommunal støtte til privat omsorgsarbeid.

2.3 Om høringen

Høringsnotat med forslag til endringer i folketrygdloven kapittel 15 m.m. ble publisert 16. oktober 2025 på regjeringen.no, og samtidig sendt på høring til følgende høringsinstanser, med høringsfrist 17. november 2025:

Departementene
Statsministerens kontor

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barneombudet
Barne- ungdoms og familiedirektoratet
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Trygderetten
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø

Akademikerne
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Fellesforbundet
Hovedorganisasjonen Virke
KS Kommunesektorens organisasjon
Landsorganisasjonen i Norge
NITO
Næringslivets hovedorganisasjon – NHO
Parat
Samfunnsbedriftene
Spekter
Tekna
Unio
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Aleneforeldreforeningen
Den norske Advokatforening

Den Norske Dommerforening
Foreningen 2 foreldre
Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
Jussbuss
Jussformidlingen
Mannsforum
Norges kvinne- og familieforbund
Norsk kvinnesaksforening
Reform – ressursenter for menn

Det er avgitt 37 høringssvar.

Følgende har svart at de ikke har merknader:

Forsvarsdepartementet
Kultur- og likestillingsdepartementet
Justisdepartementet

I tillegg har en privatperson avgitt høringssvar uten merknader.

Følgende høringsinstanser har merknader til forslagene:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barneombudet
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Aldri Alene
Aleneforeldreforeningen
Creo
FAR – Foreningen for ansvarlige og rettferdige foreldreskap
Fellesorganisasjonen FØL Norge (Foreningen for økt levestandard)
Foreningen 2 foreldre (F2F)
Juridisk rådgivning for kvinner
KS Kommunesektorens organisasjon

Mannsforum
Norges institusjon for menneskerettigheter
Norsk tjenestemannslag (NTL)
Parat
Redd Barna

Rettspolitisk forening
Samfunnsbedriftene
Sanitetskvinnene
13 privatpersoner

3 Gjeldende rett

3.1 Overordnet om formål og inngangsvilkår

Stønad til enslig mor eller far er regulert i folketrygdloven kapittel 15, og består av overgangsstønad, som er en ytelse til livsopphold, tilleggssønader og skolepenger til aleneforeldre som gjennomfører utdanning som godkjent yrkesrettet aktivitet, og en stønad til dekning av barnetilsyn for enslige foreldre som arbeider eller som en godkjent yrkesrettet aktivitet etablerer egen virksomhet.

Det overordnede formålet med de tre stønadenes er å sikre inntekt til enslige foreldre og gi hjelp til selvhjelp i en overgangsfase slik at de blir i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid.

Stønad etter folketrygdloven kapittel 15 gis etter folketrygdloven § 15-1, til en enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn. For å kunne få stønad, stilles det i § 15-2 krav om minst fem års medlemskap i folketrygden før kravet om stønader fremsettes.

3.2 Kravet om å være enslig og ha aleneomsorg

For å få stønad etter folketrygdloven kapittel 15, kreves det at forelderen er enslig og har aleneomsorg for barn. Etter folketrygdloven § 15-4 regnes enslig mor eller far som en person som er «ugift, separert eller skilt». Ytelser til enker og enkemenn er regulert i folketrygdloven kapittel 17. Ytelser til gjenlevende og ektefeller og tidligere familiepleiere, og omfattes derfor ikke av kapittel 15. Personer som «lever sammen med en person han eller hun har barn med eller er skilt eller separert fra, eller lever i et ekteskapslignende forhold i en felles husholdning uten felles barn, regnes ikke som enslig mor eller far», jf. § 15-4 tredje ledd. Det innebærer at vedkommende ikke kan leve sammen med noen andre som de er i et forhold med, enten som ektefelle eller samboer, uavhengig av om personen vedkommende bor med er barnets andre forelder eller ikke. Dette gjelder også kortvarige samboerskap. Dersom

stønadmottakeren får nytt barn med samme partner, skal ingen av foreldrene anses som «enslig».

Etter § 15-4 fjerde ledd er det den av foreldrene som «varig har klart mer av den daglige omsorgen enn den andre av foreldrene», som regnes å ha «aleneomsorg». Foreldrene kan ha felles foreldreansvar etter barneloven § 30, se lov 8. april 1981 nr. 7, uten at det har betydning, da det er den faktiske og daglige omsorgen som gir grunnlaget for stønaden. Vilkåret om aleneomsorg er altså ikke oppfylt dersom foreldrene deler den daglige omsorgen tilnærmet likt. I henhold til Arbeids- og velferdsdirektoratets praksis må den som søker om stønaden ha minst 60 prosent av den daglige omsorgen. I tillegg må aleneomsorgen være varig. Det følger av praksis at vedkommende må ha aleneomsorgen i perioder på minst seks måneder for at vilkåret om varighet skal være oppfylt. Det er imidlertid ikke et krav at den enslige moren eller faren er *eneforsørger*.

Dersom den ene av foreldrene overtar aleneomsorgen for barnet fra den andre, vil denne kunne få stønader. Det er imidlertid bare én av foreldrene som kan være stønadsberettiget av gangen.

3.3 Overgangsstønaden

Overgangsstønaden er en livsoppholdsyttelse som gis til enslig mor eller far som på grunn av omsorg for barn, er midlertidig ute av stand til å forsørge seg selv gjennom eget arbeid, eller som først etter en tid med omstilling eller utdanning kan få arbeid, jf. folketrygdloven § 15-5.

Etter folketrygdloven § 15-5 er det et vilkår for rett til overgangsstønad at barnet er under åtte år. Det kan likevel gis overgangsstønad ut over aldersgrensen til en enslig mor eller far som er forhindret fra å arbeide på grunn av aleneomsorg for barn som krever særlig tilsyn. Det gis ikke overgangsstønad til en enslig mor eller far som uten rimelig grunn har sagt opp et arbeidsforhold de siste seks månedene før hun eller han søker

om overgangsstønad. Bakgrunnen er at man ikke skal kunne velge overgangsstønad fremfor selvforsørging ved eget arbeid.

Det følger videre av § 15-6 at det er et vilkår for rett til overgangsstønad at den enslige moren eller faren er i yrkesrettet aktivitet. Kravet om yrkesrettet aktivitet gjelder ikke før det yngste barnet har fylt ett år, og heller ikke når man har aleneomsorg for et særlig tilsynskrevende barn. Godkjent yrkesrettet aktivitet er arbeid eller nødvendig og hensiktsmessig utdanning på minst halv tid, nyetablering av egen virksomhet, eller å være registrert som reell arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten. Det er ikke tilstrekkelig at flere aktiviteter til sammen utgjør 50 prosent. Arbeids- og velferdsetaten har ansvar for å følge opp den enslige moren eller faren og sette i verk tiltak med sikte på overgang til arbeid dersom det er behov for det. Når man mangler tilfredsstillende barne-tilsynsordning, og ikke selv kan klandres for det, kan perioden med rett til overgangsstønad uten krav om å være i yrkesrettet aktivitet utvides med inntil seks måneder. Perioden kan dessuten utvides som følge av midlertidig egen sykdom eller sykdom hos barnet som hindrer yrkesrettet aktivitet.

Full overgangsstønad utgjør 2,25 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) per år og skattlegges som arbeidsinntekt. Stønadens reduseres med 45 prosent for inntekt som overstiger $\frac{1}{2}$ G per år, se folketrygdloven § 15-9. Stønadens vil dermed være redusert til null ved en inntekt på 5,5 G.

Av folketrygdloven § 15-8 følger det at overgangsstønad som hovedregel gis i inntil tre år. Dersom en enslig mor eller far tidligere har hatt overgangsstønad i en full stønadperiode, vil nye stønadperioder bare kunne gis til og med den måneden barnet fyller 14 måneder som om lag vil tilsvare den perioden man får foreldrepenger. I tillegg kan det også gis overgangsstønad i inntil to måneder før fødselen.

Stønadperioden kan utvides med inntil to år dersom den enslige tar nødvendig og hensiktsmessig utdanning, og med inntil tre år dersom aleneomsorgen gjelder to eller flere barn, eller den enslige fikk aleneomsorg før fylte 18 år. At utdanningen skal være «nødvendig og hensiktsmessig» innebærer at Arbeids- og velferdsetaten skal vurdere stønadsmottakerens individuelle behov for utdanning opp mot arbeidsmarkedets behov for kompetanse. Som hovedregel må utdanningen eller opplæringen gjennomføres ved en offentlig utdanningsinstitusjon. Har den enslige en yrkeskompetanse, og denne ikke er utdatert, vil utdanning ikke anses som nødvendig, og utvi-

delse skal ikke innvilges. Vilkåret kom inn i loven i 2016, og i § 5 i forskrift 21. november 2015 nr. 1341 om stønad til enslig mor eller far etter folketrygdloven kapittel 15 er det gitt nærmere regler om vurderingen. Formålet var å styrke den ensliges muligheter for å bli selvforsørget gjennom utdanning som gir kompetanse som arbeidsmarkedet etterspør.

Stønadstiden kan forlenges med inntil to år dersom medlemmet eller barnet har en forbigående sykdom som hindrer stønadsmottakeren i å arbeide, og kan også forlenges ut skoleåret dersom stønadperioden opphører før skoleåret er fullført. I særlige tilfeller kan stønadperioden også forlenges i inntil seks måneder i påvente av skolestart, barnetilsyn, et konkret arbeidstilbud eller etter at stønadsmottakeren har meldt seg som reell arbeidssøker.

Når den enslige moren eller faren har aleneomsorg for et særlig tilsynskrevende barn, kan stønadperioden utvides inntil barnet er fylt 18 år. Dette følger av folketrygdloven § 15-8 tredje ledd. Det er et krav at den enslige «er forhindret fra å arbeide fordi barnet krever særlig tilsyn på grunn av funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer». Videre må minst ett av barna være særlig tilsynskrevende som nevnt ovenfor. Det gjøres ikke en helhetlig vurdering av søskenflokkens eller den samlede belastningen på den enslige moren eller faren.

Både i St.meld. nr. 35 (1994–95) *Velferdsmeldingen* og i Ot.prp. nr. 8 (1996–97) *Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (Oppfølging av Velferdsmeldingen)* ble det understreket at skjerpede krav om aldersgrenser, stønadstid og aktivitetskrav ikke skulle gjelde for enslige med særlig tilsynskrevende barn, men at det ble stilt strenge krav til dokumentasjon av grunnlaget for utvidelsen. I praksis stilles det derfor strenge krav til årsakssammenheng mellom barnets tilstand og den ensliges manglende mulighet for å være i arbeid, og hvert tilfelle vurderes konkret. Dersom det i det konkrete tilfellet finnes ordinære tilsynsordninger eller særlig tilpassede tilsynsordninger som kan ivareta tilsyn og omsorg for barnet, anses den enslige ikke for å være forhindret fra å være i arbeid. Det er ikke tilstrekkelig at den enslige selv hevder at barnet er særlig tilsynskrevende, og det må dokumenteres at og i hvilken grad det er barnets tilsyns- og omsorgsbehov som hindrer den enslige i å gå ut i arbeidslivet eller påvirker den ensliges arbeidsmuligheter.

Noen enslige med aleneomsorg for særlig tilsynskrevende barn vil kunne ha mulighet for å ta deltidsarbeid, for eksempel mens barnet er på

skole eller på de dagene hvor barnet er hos den andre forelderen. I henhold til Arbeids- og velferdsetatens praksis kan de likevel få stønadstiden utvidet etter folketrygdloven § 15-8 tredje ledd, dersom deltidsarbeid alene ikke anses for å gi grunnlag for selvforsørgelse, selv om de strengt tatt ikke er forhindret fra å ta arbeid på grunn av omsorgen for det særlig tilsynskrevende barnet. Adgangen til å utvide stønadsperioden etter folketrygdloven § 15-8 tredje ledd, praktiseres dermed mer lempelig enn det som synes å være lagt til grunn i lovforarbeidene, se Prop. 115 L (2014–2015) *Endringer i folketrygdloven (stønader til enslig mor eller far og tilleggsstønader til tiltaksdeltakere)*, jf. Ot.prp. nr. 8 (1996–97) *Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (Oppfølging av Velferdsmeldingen)*.

Barnets behov for tilsyn kan endres over tid, og utvidelsen av stønadsperioden gjelder bare så lenge alle vilkårene er oppfylt. Normalt vil behovet for tilsyn og hvorvidt dette er årsaken til at den enslige moren eller faren er forhindret til å være i arbeid vurderes årlig.

3.4 Tilleggsstønader og stønad til skolepenger mv.

Tilleggsstønader og stønad til skolepenger kan gis til en enslig mor eller far som gjennomfører utdanning eller opplæring som er godkjent som yrkesrettet aktivitet, jf. folketrygdloven § 15-11. Stønadene kan helt eller delvis dekke nødvendige utgifter til reiser, flytting, barnetilsyn, bolig og læremidler. Utgiftene må ha sammenheng med utdanningen. Stønad til flytting kan også gis til dem som må flytte fra hjemstedet for å starte i arbeid på et annet sted, jf. folketrygdloven § 15-11 andre ledd.

Enslig mor eller far som står tilmeldt som arbeidssøker for å fylle kravet til yrkesrettet aktivitet etter § 15-6 første ledd bokstav b, kan også motta stønad til barnetilsyn som tilleggsstønad, jf. folketrygdloven § 15-11 tredje ledd. Dette kan også gis ved deltakelse på arbeidsmarkedstiltak som en del av Arbeids- og velferdsetatens ordinære oppfølging av arbeidssøkere.

Tilleggsstønader og stønad til skolepenger gis bare for tidsrommet den enslige har rett til overgangsstønad og vedkommende gjennomfører utdanning eller opplæring iht. § 15-6 første ledd bokstav c.

De nærmere reglene om beregning av de ulike tilleggsstønadene og hvilke utgifter som kan dekkes, fremgår av forskrift 2. juli 2015 nr. 867 om

stønader til dekning av utgifter knyttet til å komme i eller beholde arbeid (tilleggsstønadsforskriften).

Stønad til skolepenger, semesteravgift og eksamensgebyr under gjennomføring av utdanning eller opplæring som er godkjent etter § 15-6, gis på grunnlag av de faktiske utgiftene, med utgangspunkt i Statens lånekasse for utdanning sine satser for skolepenger. De nærmere reglene for stønad til skolepenger fremgår av § 7 i forskrift 21. november 2015 nr. 1341 om stønad til enslig mor eller far etter folketrygdloven kapittel 15.

3.5 Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid

Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid ytes når den enslige forelderen må overlate nødvendig tilsyn med barn til andre på grunn av arbeid eller etablering av egen næringsvirksomhet, jf. folketrygdloven § 15-10. Stønaden kan som hovedregel gis til barnet har fullført fjerde skoleår.

Stønaden dekker 64 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn opp til en maksimumssats som fastsettes årlig gjennom Prop. 1 S. Utgiftene kan for eksempel være barnehage, skolefritidsordning eller privat barnepasser. Maksimumssatsen avhenger av antall barn. I 2026 er maksimumssatsene per år 58 740 kroner for ett barn, 76 620 kroner for to barn og 86 844 kroner for tre eller flere barn.

Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far som er i arbeid, jf. § 15-10, gis uavhengig av om vedkommende har rett til overgangsstønad. Stønad til barnetilsyn for enslig mor eller far i arbeid gis ikke når den enslige forelderen har en pensjonsgivende inntekt som overstiger 6 G per år. Det følger av forskrift 21. november 2015 nr. 1341 om stønad til enslig mor eller far § 8 tredje ledd, at etterbetaling av trygdeytelser ikke skal regnes med ved beregning av om den pensjonsgivende inntekten overstiger 6 G per år.

3.6 Internasjonale forpliktelser

3.6.1 Forholdet til trygdeforordningen

Det følger av folketrygdloven §§ 1-3 til 1-3 b at loven skal anvendes i samsvar med prinsippene om fri bevegelse og likebehandling slik de kommer til uttrykk i hoveddelen i EØS-avtalen, trygdeforordningene og bi- og multilaterale trygdeavtaler. Av folketrygdloven § 15-1 a går det frem at stønadene i kapittel 15 regnes som familieytelser

etter trygdeforordningen og at bestemmelsene i kapittel 15 skal fravikes så langt det er nødvendig av hensyn til de relevante reglene i EØS-avtalens hoveddel, trygdeforordningen, gjennomføringsforordningen og bi- og multilaterale trygdeavtaler.

Trygdeforordningen stiller ikke krav om harmonisering av trygdeordningene i medlemsstatene, men koordinerer trygdelovgivningen deres. Dette innebærer at det er overlatt til de nasjonale myndighetene å fastsette regler for hvilke trygdeytelser man kan få, om trygdekningen skal være avhengig av arbeid eller bosetting, størrelsen på ytelsene eller hvor lenge man kan motta dem. Reguleringen av trygdeytelsene må likevel samsvare med grunnprinsippene i EØS-retten.

De foreslåtte endringene i retten til stønader etter folketrygdloven kapittel 15 vil gjelde likt for alle som berøres, og avhenger ikke av om retten til ytelsene følger av de nasjonale reglene eller av sammenleggingsreglene i artikkel 6 i trygdeforordningen. Endringene vil dermed heller ikke være i strid med likebehandlingsprinsippet slik det kommer til uttrykk i EØS-avtalen artikkel 4 og i trygdeforordningen artikkel 4.

3.6.2 Vurdering av om endringene medfører omklassifisering av stønadene etter folketrygdloven kapittel 15 iht. trygdeforordningen

I dag dekker folketrygdens stønader til enslig mor eller far en rekke ulike situasjoner og formål og dermed også noe ulike målgrupper. Den foreslåtte endringen i overgangsstønadens formål og personkrets innebærer at stønaden nå bare gis i de følgende to tilfeller: a) fra to måneder før fødsel og inntil barnet er 14 måneder og b) inntil barnet er 18 dersom aleneforelderen ikke kan være i arbeid fordi barnet krever særlig tilsyn på grunn av funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer.

Når overgangsstønaden gis fra fødsel til barnet er 14 måneder, har stønaden en parallell til kategorien «ytelser til mor ved svangerskap og fødsel og tilsvarende ytelser til far» som koordineres etter trygdeforordningens del II kapittel 1, mens den har en parallell til ytelser ved sykdom som også koordineres etter trygdeforordningens del II kapittel 1 når den mottas av en enslig mor eller far som har aleneomsorg for et særlig tilsynskrevende barn. Departementet har derfor vurdert hvorvidt den foreslåtte omleggingen av formålet og målgrupper gjør det nødvendig å reklassifisere overgangsstønaden.

Trygdeforordningen definerer ikke begrepet «ytelser til mor ved svangerskap og fødsel og tilsvarende ytelser til far», men punkt 19 i fortalen presiserer at slike ytelser gjelder perioden rundt graviditet, fødsel og de første månedene av barnets liv.

Hovedforskjellen mellom familieytelser og ytelser ved svangerskap og fødsel er formålet. Familieytelser dekker en periode som ikke nødvendigvis er direkte knyttet til perioden rundt fødsel og de første månedene av barnets liv, mens ytelser ved svangerskap og fødsel er spesifikt knyttet til barnets fødsel og moren eller faren.

Selv om en enslig mor eller far som mottar overgangsstønad inntil barnet er 14 måneder kan motta overgangsstønad i en periode både rett før og rett etter fødsel, er det likevel ikke et nødvendig krav at søkeren venter barn eller har et helt nyfødt barn. Det er tilstrekkelig at barnet ikke er eldre enn 14 måneder gammelt når det søkes om overgangsstønad. Det vil si at enslig mor eller far som først blir enslig når barnet er tolv måneder gammelt, kan søke om og få innvilget overgangsstønad og motta stønaden fra barnet er tolv måneder og til det blir 14 måneder. Dette tilsier at overgangsstønaden ikke direkte kan knyttes til barnets fødsel, og at overgangsstønaden derfor ikke kan klassifiseres som en ytelse ved svangerskap og fødsel når den mottas av enslige med barn under 14 måneder, men vil fortsatt anses som en familieytelse etter trygdeforordningen.

Rettspraksis fra EU-domstolen viser at det at stønadsmottakeren har et barn og at ytelsen er ment å erstatte inntekt for stønadsmottaker, ikke i seg selv er tilstrekkelig for at en ytelse skal klassifiseres som en familieytelse, se sak C-299/05. Ytelser etter folketrygdloven kapittel 9 (ytelser ved barns eller andre nære pårørendes sykdom) klassifiseres derfor på samme måte som sykepenger og koordineres etter trygdeforordningen del II kapittel 1. Disse ytelsene er ment å kompensere for tap av arbeidsinntekt for yrkesaktive foreldre ved barns sykdom, sykdom hos barnepasser eller barnets funksjonsnedsettelse, jf. folketrygdloven § 9-1.

Her kan man se en klar parallell til overgangsstønaden for den situasjonen der stønaden til en enslig mor eller far som har aleneomsorg for et barn som krever særlig tilsyn og er under 18 år. I begge tilfeller er det barnets situasjon som hindrer forelderen i å være selvforsørget. I denne situasjonen vil overgangsstønaden kunne anses som en form for omsorgspenger og kategoriseres som en ytelse ved sykdom og dermed koordineres etter trygdeforordningen del II kapittel 1.

I og med at det normalt vil være en plikt for det offentlige å tilby tilsyn for barn med et slikt omfattende bistandsbehov som forutsettes for å kunne motta overgangsstønad for barn over 14 måneder, må det antas å være svært få som vil motta overgangsstønad etter den nye § 15-5 fjerde ledd. Hovedgruppen av stønadsmottakere vil dermed være i gruppen som har barn som er under 14 måneder, slik at stønaden totalt sett fortsatt vil måtte anses som en familieytelse og koordineres under trygdeforordningen del II kapittel 8.

Endringene som foreslås i stønad til barne-tilsyn etter folketrygdloven § 15-10, er ikke av en slik karakter at de gjør det nødvendig å vurdere klassifiseringen som familieytelse.

3.6.3 Forholdet til FNs barnekonvensjon

I medhold av FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1 har Norge forpliktet seg til å sørge for at hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle beslutninger og handlinger som gjelder barn, uavhengig av om disse foretas av offentlige eller private aktører. Prinsippet om barnets beste krever også at beslutningstakere dokumenterer hvordan barnets interesser er kartlagt og vektlagt, og at vurderingen tilpasses beslutningens alvor og i hvor stor grad barnet berøres. Det vises til vurderingene av barnets beste under punkt 5.3.2.

4 Egne stønader til livsopphold for enslige foreldre i andre land

Det er ikke mange EU- eller EFTA-land som i forbindelse med de halvårlege rapporteringene til MISSOC (et felles informasjonssystem som gir informasjon om stønadsordningene i EU- og EFTA-landene), rapporterer at de har egne livsoppholdsyttelser til enslige foreldre.

En del land gir en høyere sats eller et tillegg i ordinære trygdeyttelser, typisk i barnetrygden, dersom mottakeren er enslig mor eller far, mens andre, for eksempel Island, «Mæðralaun», og Malta, «The Single Unmarried Parent Allowance», har egne sosialstønader som utelukkende gis til

aleneforeldre. Verken Danmark, Finland eller Sverige har egne livsoppholdsyttelser til aleneforeldre.

Irland har en egen trygdeyttelse som dekker utgifter til livsopphold til enslige, «One Parent Family Payment», som er klassifisert som en familieyttelse som omfattes av trygdeforordningen artikkel 3 (1) bokstav j). Etter det departementet kjenner til er det i tillegg til Norge, bare Irland som har en særlig trygdeyttelse som utelukkende gis til enslige foreldre.

5 Forslag om delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far

5.1 Forslagene i høringsnotatet

I høringsnotat 16. oktober 2025 foreslo Arbeids- og inkluderingsdepartementet å fase ut stønadene til enslig mor eller far etter folketrygdloven kapittel 15 for alle, med unntak av enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn opp til 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn under 18 år. Muligheten for å kunne få overgangsstønad i inntil to måneder før fødselen og muligheten til å kunne få forlenget en løpende stønadsperiode med inntil to år dersom barnet har en forbigående sykdom, ble foreslått videreført.

Det vil ikke bli stilt krav om yrkesrettet aktivitet for de gruppene som stønadene foreslås videreført for. Dermed vil stønadene i større grad få karakter av å gi midlertidig inntektssikring i en overgangsperiode hvor den enslige er hjemme og tar seg av barnet, enn å være en stønadsordning som gis for å styrke mottakerens mulighet for å bli selvforsørget gjennom eget arbeid. På bakgrunn av dette ble formålsbestemmelsen foreslått justert.

At stønadsordningen forbeholdes enslige med aleneomsorg for barn opp til 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn, innebærer også en vesentlig begrensning av personkretsen for stønadene.

I forslaget som var på høring, ble adgangen til å forlenge stønadsperioden som følge av forbigående sykdom hos barnet, foreslått videreført. Den tilsvarende adgangen til å forlenge stønadsperioden som følge av den ensliges forbigående sykdom, ble ikke foreslått videreført. Også mulighetene for å få forlenget eller utvidet stønadsperioden i forbindelse med gjennomføring av utdanning som yrkesrettet aktivitet, ble foreslått avvirket. Dette har sammenheng med at det ikke vil gjelde noen plikt til å være i yrkesrettet aktivitet for de enslige som etter de foreslåtte endringene kan få rett til overgangsstønad.

Stønadsperioden vil heretter være begrenset av om barnet har fylt 14 måneder eller eventuelt 18 år. Varigheten vil dermed følge direkte av vilkårene for overgangsstønad og dagens bestem-

melse om stønadsperioden ble derfor foreslått opphevet.

Når det ikke blir stilt krav om å være i aktivitet for å få rett til overgangsstønad, slik som etter gjeldende § 15-6, vil vilkårene for rett til tilleggsstønader jf. § 15-11, ikke kunne knyttes til noen aktivitetsplikt. Det er ikke naturlig at folketrygden dekker utgifter for stønadsmottakere som på eget initiativ velger å ta en utdanning. På bakgrunn av dette foreslo departementet å oppheve bestemmelsen slik at det ikke lenger gis tilleggsstønader til enslige etter folketrygdloven kapittel 15.

Stønad til barnetilsyn for enslige som er i arbeid, jf. folketrygdloven § 15-10, ble foreslått videreført. Selv om det må antas å være få enslige i de gruppene stønadene videreføres for som har mulighet for å ta arbeid, kan denne stønaden gi arbeidsinsentiver.

Som følge av at stønadsmottakerne ikke vil ha plikt til å være i yrkesrettet aktivitet, foreslo departementet videre å oppheve § 15-12 første ledd, om midlertidig bortfall av stønad når medlemmet selv uten rimelig grunn sier opp et arbeidsforhold, takker nei til jobbtilbud eller unnlater å ta opp et arbeidsforhold etter endt foreldrepermisjon mv.

Ut over ovennevnte ble det ikke foreslått endringer i folketrygdlovens stønader til enslig mor eller far.

En konsekvens av de foreslåtte endringene i folketrygdloven kapittel 15 er at hjemmelen for å gi tilleggsstønader til gjenlevende og tidligere familiepleiere, jf. folketrygdloven §§ 17-10 og 17-15, må endres. Innholdsmessig ble det ikke foreslått endringer.

Både i høringsnotatet og i forslaget til statsbudsjett for 2026, jf. Prop. 1 S (2025–2026), er det understreket at endringene bare vil gjøres gjeldende for nye stønadstilfeller. De som ved ikrafttredelsen mottar eller som har søkt om og fyller vilkårene for stønader før ikrafttredelsen, vil dermed ikke miste stønadene. I tillegg ble det i høringen varslet at de foreslåtte lovendringene også vil gi behov for forskriftsendringer.

5.2 Høringsinstansens syn

Arbeids- og velferdsdirektoratet, FAR, Foreningen 2 foreldre, KS, Mannsforum, Parat, Samfunnsbedriftene og ni privatpersoner støtter forslaget om avvikling, og viser i hovedsak til departementets begrunnelse i høringsnotatet. Disse høringsinstansene viser særlig til at ordningen motvirker likedelt foreldreansvar, belønner skjevdeling av omsorg og kan bidra til å skape konflikter mellom foreldre. Samtidig påpeker flere at det er behov for en helhetlig gjennomgang av alle overføringer til foreldre, og at det generelt trengs tiltak – ikke bare økonomiske – som fremmer likedeling og virker konfliktdempende, til barnets beste. Flere høringsinstanser tar til orde for mekanismer som forebygger konflikt og holder foreldretvister utenfor rettssystemet. Generelt støttes tiltak som fremmer likeverdig foreldreskap og gir begge foreldre en mulighet til lønnet arbeid. Blant annet har *FAR* flere konkrete forslag til tiltak.

Parat støtter avvikling, og viser særlig til at det bidrar til å skjerpe arbeidslinja og målrette inntektssikringsordningene. Også *Foreningen 2 foreldre* legger vekt på viktigheten av at velferdsordningene gir gode arbeidsinsentiver for begge foreldrene.

Samfunnsbedriftene viser til departementets begrunnelse for utfasing, samt til at behovet for arbeidskraft tilsier at offentlige økonomiske støtteordninger ikke må bidra til å sementere utenforskap. Det er verdt å merke seg at flere av høringsinstansene som støtter forslaget om utfasing, bl.a. *KS* og *Parat*, også peker på at avviklingen må kombineres med styrking av andre tiltak, slik som fleksible kvalifiserings- og opplæringstiltak, styrking av arbeidsrettede tiltak og økt kapasitet i Arbeids- og velferdsetaten.

Parat mener at en forutsetning for avvikling er at dagens mottakere skjermes og at overgangsreglene må være tydelige, forutsigbare og kommuniseres godt. Også *KS* uttrykker usikkerhet om kommunenes ressurser og mener rammetilskuddet må økes i takt med omleggingen.

Arbeids- og velferdsdirektoratet slutter seg i all hovedsak til departementets forslag og begrunnelse, men mener at behovet for å videreføre stønader til enslige med aleneomsorg for særlig tilsynskrevende barn, som følge av andre støtteordninger for denne gruppen, er så lite at det i praksis ikke er behov for å videreføre stønadene for disse. Dersom overgangsstonaden videreføres for disse, foreslås vilkårene tydeliggjort i lovteksten.

Aldri Alene, Aleneforeldreforeningen, Barneombudet, Barne- ungdoms- og familiedirektoratet

(Bufdir), Creo, Fellesorganisasjonen, FØL Norge, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Norsk tjenestemannslag (NTL), Redd Barna, Rettspolitisk forening, Sanitetskvinnene og tre av *privatpersonene* som har avgitt høringsuttalelse, støtter ikke forslaget om avvikling av stønadene. Disse viser til at en avvikling svekker inntektssikringen for en sårbar gruppe foreldre som allerede har høy risiko for lavinntekt, at det ikke er klart nok hva som skal være den alternative inntektssikringen for enslige aleneforeldre og at alternative støtteordninger eller tiltak må styrkes.

Fellesorganisasjonen mener at det er uforutsigbart og prematurt å avvikle stønadene, og etterlyser en grundigere vurdering av konsekvensene. Også *Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)* påpeker økt risiko for barnefattigdom som følge av avviklingen. *FØL Norge* er kritiske til endringer som kan redusere økonomisk trygghet for enslige foreldre i lavinntektsgrupper, og argumenterer for at et inkluderende velferdssystem må bygge på prinsippet om at ingen skal miste grunnleggende inntektssikring før de faktisk har mulighet til å forsørge seg selv. Også *NTL* og *Redd Barna* viser til at inntektssikringen for enslige aleneforeldre svekkes, og særlig for de som har små barn eller barn med særlige behov.

Flere påpeker at økonomisk sosialhjelp ikke er et alternativ for denne gruppen, fordi det er stigmatiserende å motta denne og fordi de geografiske forskjellene vil kunne øke når ansvaret flyttes fra staten (trygd) til kommunene (sosialhjelp). Det gir mindre forutsigbarhet. Økonomisk sosialhjelp er utformet for å avhjelpe midlertidige problemer, og skal ikke være et alternativ for enslige foreldre med mer langvarige økonomiske problemer.

Aleneforeldreforeningen er ikke enig i argumentene som er anført for avvikling om at stønadsordningen er foreldet og i liten grad fungerer etter formålet. De mener at overgangsstonaden virker etter formålet fordi de som er i yrkesrettet aktivitet, nettopp har muligheten for å kombinere omsorgsansvaret med arbeid eller utdanning, i en situasjon der de ikke kan delta fullt ut i arbeid eller utdanning. Særlig for de som har små barn eller barn med særlige behov, kan bortfall av stønaden bety et økonomisk brudd uten reelle muligheter til å kompensere inntekten på kort sikt. *Aldri Alene* viser høringsvaret fra Aleneforeldreforeningen, og slutter seg til deres vurderinger.

Redd Barna og Rettspolitisk forening er kritisk til påstanden om at stønaden hindrer integrering, og hevder at den høye andelen av innvandrerkvinner som mottar overgangsstonad og er i

minst 50 prosent yrkesrettet aktivitet, tilsier at stønaden heller fremmer integrering. Flere understreker dessuten at likedelt omsorgsansvar ikke alltid er til barnets beste, og at avvikling av overgangsstønadene heller ikke vil være konfliktdepende. *Sanitetskvinnene* og privatpersonene som har avgitt uttalelse som ikke støtter avvikling av stønadene, viser også til at den økonomiske tryggheten overgangsstønadene gir, er særlig viktig for at en part skal komme ut av en voldelig relasjon, som ofte er spesielt vanskelig for kvinner med innvandrerbakgrunn.

Både *Barneombudet*, *Redd Barna* og *Rettspolitisk forening* mener at departementet ikke i tilstrekkelig grad har vurdert hvordan forslaget påvirker barns rettigheter. Begge etterlyser omtale av barns rettigheter og vurderinger av hvilke potensielle konsekvenser forslaget vil ha for barn med foreldre som berøres av forslaget, herunder vurdering av barnets beste. *Bufdir* peker også på at en utfasing kan ha likestillingsmessige konsekvenser fordi mer enn 90 prosent av stønadsmottakerne i dag er kvinner, og at disse bør belyses. Også *Arbeids- og velferdsdirektoratet* mener at konsekvensene av forslagene og hensynet til barnets beste bør utredes nærmere, særlig med sikte på at Arbeids- og velferdsetaten skal kunne ivareta barnets interesser og følge opp barnefamilier med behov for støtte. *Arbeids- og velferdsdirektoratet* peker også på at avvikling av stønadene i folketrygdloven kapittel 15 ikke bare kan gi overvelting til økonomisk sosialhjelp, men kan også føre til økt bruk av tiltakspenger og helserelaterte ytelser. Direktoratet mener dette bør utredes nærmere.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har i tillegg konkrete innspill av mer lovteknisk karakter, og foreslår blant annet å flytte eksisterende hjemler for innhenting av personopplysninger i stønadssaker etter folketrygdloven kapittel 15, fra forskrift til lov, av hensyn til transparens.

Høringssvaret fra *Creo* gjelder i det vesentlige merknader til gjeldende regler om avkorting på grunn av inntekt, som ikke er en del av det endringsforslaget som har vært på høring.

5.3 Departementets vurderinger

5.3.1 Behov for å styrke andre ordninger

Departementet har merket seg at både blant de som støtter og de som ikke støtter forslaget, er de fleste opptatt av at den foreslåtte utfasingen av stønadene må følges opp med tiltak som øker den ensliges muligheter til å bli selvforsørget, for eksempel

gjennom å legge til rette for mer oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten, samt gjennom tilpassede utdanningstilbud og bedre utdanningsfinansiering. Når det gjelder oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten, legger departementet til grunn at aleneforeldre som trenger jobbsøkerbistand, vil kunne få tilbud om de samme arbeidsmarkeds-tiltakene og annen jobbsøkningsbistand som øvrige arbeidssøkere. Som ansvarlig for utdanningspolitikken, er det naturlig at forslag knyttet til tilpassede utdanningstilbud og bedre utdanningsfinansiering vurderes nærmere av Kunnskapsdepartementet. Forslag om andre tiltak som kan bedre likedelt foreldreskap og hindre konflikter omkring barnefordeling og samværsrett, bør eventuelt følges opp av Barne- og familiedepartementet som har ansvaret for familiepolitikken.

Som det er redegjort for ovenfor, er utfasingen av stønadene i hovedsak begrunnet med at det siden stønadsordningen ble innført på 1960-tallet, er etablert en rekke andre støtteordninger som tilrettelegger for at også enslige skal kunne ta utdanning og bli selvforsørget gjennom eget arbeid. Det er dermed ikke gitt at utfasing av folketrygdlovens stønader til enslige forutsetter at alle andre ordninger styrkes.

I høringssvarene blir det også trukket frem at forslaget svekker inntektssikringen for en sårbar gruppe. En utfasing av stønadene kan medføre at de som ikke har mulighet for å være i jobb eller i utdanning på grunn av aleneomsorg, i større utstrekning enn i dag, vil benytte de generelle stønadsordningene, og da særlig økonomisk sosialhjelp.

I statsbudsjettet for 2026 kompenseres kommunene for økte utgifter til økonomisk sosialhjelp. Fra 2026 er også tilskuddet til Jobbsjansen økt, og bevilgningen til arbeidsmarkeds-tiltak er styrket. I tillegg er satsen for barnestipendet i Lånekassen økt med ti prosent for det første barnet fra studieåret 2026–2027. Dette vil også kunne komme enslig mor eller far til gode. Departementet vil følge utviklingen etter utfasing av stønadene for å vurdere eventuelle behov for ytterligere tiltak og mulige effekter på andre ordninger. Endringer som krever bevilgningsøkninger, vil på vanlig måte bli fremmet for Stortinget i forbindelse med de årlige statsbudsjettene.

5.3.2 Konsekvenser for barnet – barnets beste

Flere høringsinstanser har påpekt at konsekvensene en utfasing av stønadene vil kunne ha for barn, er lite utredet, og at hensynet til barnets

beste ikke er tilstrekkelig ivaretatt i forslaget til utfasing. Overordnet kan det legges til grunn at den beste garantien for barns økonomiske trygghet og gode oppvekstvilkår er at foreldrene har en stabil tilknytning til arbeidslivet. Å sikre familiens økonomi og selvforsørging gjennom arbeid vil derfor være til barnets beste. Velferdsordningene bør derfor legges til rette for at flest mulig kan arbeide.

Overgangsstønadene er en midlertidig ytelse som ikke er ment å gi varig inntektssikring. Langvarig mottak av stønad øker risikoen for økonomisk avhengighet og kan forsinke integrering i arbeidsmarkedet, særlig for grupper med svak arbeidslivstilknytning. Barnets beste ivaretas best gjennom tiltak som styrker foreldres mulighet til å ta lønnet arbeid, herunder kvalifiserings- og utdanningstilbud, språkopplæring og tett oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Avvikling av ordningen vil kunne frigjøre ressurser til oppfølging og arbeidsrettede tiltak som tilrettelegger for at enslige foreldre kan komme i arbeid. Det gir både foreldre og barn økt forutsigbarhet og trygghet over tid. Dette er i tråd med Barnekonvensjonen artikkel 3 og med Grunnloven § 104, som pålegger staten å sikre barns økonomiske og sosiale rettigheter.

I NOU 2017: 6 *Offentlig støtte til barnefamiliene* pekte Barnefamilieutvalget dessuten på at det er problematisk at grunnlaget for tildeling av støtte er knyttet til at den ene forelderen har hovedomsorg for barnet. Dette kan bryte med prinsippet om at foreldrene skal dele på omsorgen for barn etter samlivsbrudd, og kan vanskeliggjøre avtaler om samvær og omsorg. I de fleste tilfeller vil det være til barnets beste å ha like mye kontakt med begge foreldre.

5.3.3 Konsekvenser for likestilling

Den foreslåtte utfasingen av overgangsstønadene vil etter departementets vurdering ha positive effekter for likestilling. Ordningen er i dag knyttet til aleneomsorg og kan bidra til skjevdeling av omsorgsansvar mellom foreldre. Dette kan skape økonomiske insentiver som motvirker likedelt foreldreskap og øker risikoen for konflikt, noe som ikke er til barnets beste. Ved å avvikle ordningen samtidig som universelle tjenester som barnehage og SFO er styrket, legges det til rette for at begge foreldre kan delta i arbeidslivet og ta ansvar for omsorgen. Dette fremmer økonomisk selvstendighet, kan bidra til å redusere kjønnsbaserte forskjeller i inntektsnivå og sikrer at barn kan ha stabil kontakt med begge foreldre. Tiltaket må etter dette anses for å være i tråd med like-

stillingslovens formål om å fremme likestilling og hindre diskriminering.

5.3.4 Innspill av lovteknisk karakter

Arbeids- og velferdsdirektoratet har gitt innspill til utforming av de ulike lovbestemmelsene. Forslaget om å flytte eksisterende hjemler for innhenting av personopplysninger i stønadssaker etter folketrygdloven kapittel 15 fra forskrift til folketrygdloven, foreslås ikke fulgt opp. Bestemmelsen i forskrift 21. november 2015 nr. 1341 om stønad til enslig mor eller far § 9, er gitt med hjemmel i § 4 a i lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen, og ikke i folketrygdloven. Departementet viser til at utvalget som skal vurdere fornyelse av folketrygdloven, jf. Kongelig resolusjon 5. desember 2025 om oppnevning og mandat, blant annet skal vurdere grensesnittet mellom lov og forskrift. Det er derfor ikke hensiktsmessig å gjøre en slik endring nå. Ved utformingen av forslag til øvrige innspill av lovteknisk karakter, er det for øvrig tatt hensyn til innspill fra Arbeids- og velferdsdirektoratet.

5.3.5 Behovet for en egen stønadsordning til aleneforeldre

Overgangsstønadene ble innført for mer enn 60 år siden, da kvinners, og særlig enslige mødres, muligheter til arbeid og samfunnets støtteordninger var langt mer begrenset enn nå. I dag har vi et bredt tilbud av barnehage, SFO og andre velferdsordninger som gjør at behovet for denne særskilte støtten er kraftig redusert.

Det finnes i dag en rekke generelle støtteordninger som hjelper alle foreldre, inkludert enslige, slik som rett til barnehageplass og redusert foreldrebetalning. Dette gjør at de gamle støtteordningene til aleneforeldre ikke lenger er nødvendig i samme omfang. Bare i løpet av de ti siste årene har antall mottakere av overgangsstønadene blitt mer enn halvert, fra om lag 17 440 mottakere i september 2015 til 8 620 i september 2025.

Overgangsstønadene kan virke innelåsende og føre til at mottakere blir stående utenfor arbeidslivet eller at de jobber mindre enn de ellers ville gjort. Dette er en særlig utfordring for integreringen av innvandrere som utgjør en stor andel av mottakerne.

Egne trygdeordninger for enslige foreldre er et særtrekk for Norge. I de andre nordiske landene og i resten av Europa må enslige foreldre basere seg på de generelle ordningene rettet mot barnefamilier.

For å opprettholde velferden for kommende generasjoner, må flere i arbeid. Å være i jobb er både bra for den enkelte og viktig for samfunnet. Derfor bør ordninger som reduserer insentiver til å komme ut i arbeid, fjernes til fordel for tiltak som øker jobbmulighetene.

Departementet opprettholder på denne bakgrunnen forslaget om å avvikle stønadene til enslig mor eller far, med unntak for enslige som har aleneomsorg for barn opp til 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn.

5.3.6 Endringer i formål og personkrets

Når stønader etter kapittel 15 bare skal gis til enslige som har aleneomsorg for barn under 14 måneder eller til enslige med særlig tilsynskrevende barn, vil stønadenes formål i realiteten kun være å gi en midlertidig inntektssikring i en periode hvor stønadsmottakerne har begrenset mulighet for å forsørge seg selv gjennom arbeid, fordi de i en periode må være hjemme med aleneomsorg for barn. Departementet foreslår derfor at formålsbestemmelsen i folketrygdloven § 15-1 endres i tråd med dette.

At stønadene nå forbeholdes dem som etter gjeldende regler ikke er pålagt en plikt til yrkesrettet aktivitet, har det ikke bare betydning for utforming av formålsbestemmelsen, men også blant annet for bestemmelsene om personkrets, hvilke stønader som gis, og om varighet.

Overgangsstønad foreslås videreført for enslig mor eller far med aleneomsorg for de yngste barna. I dag kan disse få overgangsstønad uten krav om yrkesrettet aktivitet frem til det yngste barnet fyller ett år. Dersom forsvarlig barnetilsyn ikke kan skaffes og stønadsmottakeren ikke kan lastes for det, gjelder likevel ikke aktivitetskravet, og stønad uten aktivitetsplikt kan forlenges. Nye stønadsperioder er etter gjeldende § 15-8 begrenset til barnet fyller 14 måneder.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at overgangsstønad skal kunne gis til enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn under 14 måneder. Med dette vil varigheten på den første stønadsperioden og eventuelle senere perioder, bli like lange.

I tråd med konklusjonen ovenfor, foreslår departementet videre at enslig mor eller far med aleneomsorg for særlig tilsynskrevende barn, fortsatt skal kunne få rett til overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 15, frem til barnet fyller 18 år.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven §§ 15-1 og 15-5.

5.3.7 Endringer i vilkår for overgangsstønad

Som fremstillingen ovenfor viser, er det utfordringer knyttet til vilkårene for rett til overgangsstønad, jf. punkt 2.2.6. Det legges likevel ikke opp til å endre vilkårene om å være enslig og om å ha aleneomsorg nå, jf. folketrygdloven § 15-4. Det vil si at vilkårene som følger av denne bestemmelsen, videreføres.

Videre vilkår for rett til stønad vil være at medlemmet har aleneomsorg for barn under 14 måneder eller for barn under 18 år som krever særlig tilsyn. Barnet anses for å være under hhv. 14 måneder eller 18 år til og med den måneden det fyller hhv. 14 måneder eller 18 år. Det legges videre til grunn at gjeldende vilkår for rett til overgangsstønad for enslige med aleneomsorg for særlig tilsynskrevende barn, jf. folketrygdloven § 15-8 tredje ledd, videreføres. Det innebærer blant annet at de strenge dokumentasjonskravene som er knyttet til barnets tilstand og til årsakssammenheng mellom barnets omsorgsbehov og manglende mulighet for å være i arbeid, fortsatt skal gjelde. Videre forutsettes at den enslige moren eller faren for å ha rett til overgangsstønad i disse tilfellene, er forhindret fra å kunne ta ethvert arbeid – dvs. også deltidsarbeid – på grunn av barnets særlige tilsynsbehov. Bestemmelsen foreslås videreført i ny § 15-5 fjerde ledd.

Gjeldende § 15-5 tredje ledd fastslår at overgangsstønad ikke gis dersom medlemmet uten rimelig grunn har sagt opp et arbeidsforhold i løpet av de siste seks månedene før søknad. Det er viktig at de enslige beholder tilknytningen til arbeidslivet, selv om de i en overgangsfase må være hjemme med barnet. Bestemmelsen foreslås derfor videreført i forslaget til ny § 15-5 femte ledd.

For de to gruppene som fortsatt skal kunne motta overgangsstønad, stilles det i dag ikke krav til yrkesrettet aktivitet, med unntak for i den perioden barnet er mellom 12 og 14 måneder. Når det ikke lenger vil være noen plikt til yrkesrettet aktivitet for de som mottar overgangsstønad, er det ingen grunn til å videreføre § 15-6, som derfor foreslås opphevet.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven § 15-5 og til forslaget om oppheving av folketrygdloven §§ 15-6 og 15-8.

Stønadsperioden vil nå bli avgrenset av barnets alder. Det innebærer at perioden som hovedregel vil løpe fra fødsel eller det tidspunktet den enslige forelderen blir enslig mor eller far med aleneomsorg, og frem til utløpet av den måneden barnet fyller 14 måneder. Adgangen til å utvide stønadsperioden med inntil to måneder før fødselen, videreføres.

For enslig med særlig tilsynskrevende barn vil stønadsperioden som i dag, kunne løpe frem til utløpet av den måneden barnet fyller 18 år. Der som kravet til tilsyn endres underveis, slik at vilkårene for stønaden ikke lenger er til stede, avsluttes perioden før fylte 18 år.

Barn som er syke, kan ha samme behov for tilsyn og pleie som barn under 14 måneder og de barna som krever særlig tilsyn, slik at den enslige tilsvarende hindres i å være i arbeid. Derfor videreføres adgangen til å utvide stønadsperioden som følge av forbigående sykdom hos barnet, jf. § 15-8, med noen tekniske tilpasninger. Det vil si at det vil være adgang til å beholde overgangsstønadens også etter at barnet har fylt 14 måneder, så lenge barnet er sykt, men maksimalt i 24 måneder, dvs. til barnet har fylt 38 måneder. Vilårene for utvidelse etter denne bestemmelsen videreføres som i dag. Etter departementets vurdering er det ikke tilsvarende grunn til å videreføre adgangen til å utvide stønadsperioden som følge av den enslige forelderens sykdom. Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til dette. Dette unntaket videreføres derfor ikke.

Selv om stønadsperioden heretter vil være begrenset av barnets alder, kan det likevel være behov for å gi utfyllende regler om beregningen i forskrift. Det gjelder først og fremst for utvidet stønadsperiode i forbindelse med barnets forbigående sykdom. Den gjeldende hjemmelen for å gi forskrifter om beregning av stønadsperioden foreslås derfor videreført i forslaget til ny § 15-5 sjette ledd.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven § 15-5.

Det foreslås ikke endringer når det gjelder stønadens størrelse eller beregningsreglene. Full overgangsstønad vil dermed fortsatt utgjøre 2,25 G, og bli redusert med 45 prosent dersom den enslige har pensjonsgivende inntekt som overstiger ½ G per år.

Siden rett til stønad etter kapittel 15 forbeholdes enslige med aleneomsorg som ikke har krav om å være i yrkesrettet aktivitet, er det ikke naturlig å videreføre bestemmelsen i § 15-12 første ledd, om midlertidig bortfall av stønad når medlemmet selv uten rimelig grunn sier opp et arbeidsforhold, takker nei til jobbtilbud, unnlater å ta opp et arbeidsforhold etter endt foreldrepermisjon mv. Adgangen til å utestenge et medlem som gir uriktige opplysninger av betydning for retten til stønader, jf. § 15-12 andre ledd, og hjemmelen til å gi forskrifter om utestengingstidens lengde, jf. § 15-12 tredje ledd, videreføres.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven § 15-12.

5.3.8 Oppheving av tilleggsstønader og stønad til skolepenger mv.

Tilleggsstønadene etter folketrygdloven § 15-11 gis i dag til enslige som har plikt til å være i yrkesrettet aktivitet som vilkår for rett til overgangsstønad jf. § 15-6, hovedsaklig godkjent utdanning.

Overgangsstønaden foreslås kun videreført for enslige med aleneomsorg for barn som er under 14 måneder eller for særlig tilsynskrevende barn. Det stilles ikke krav om yrkesrettet aktivitet for disse gruppene. Selv om det ikke stilles krav om yrkesrettet aktivitet, er det likevel ikke noe i veien for at den enslige forelder kan ta utdanning på eget initiativ. Arbeids- og velferdsetaten vil imidlertid ikke lenger gjøre noen vurdering av om en eventuell utdanning er «nødvendig og hensiktsmessig» for å kunne komme i arbeid, og det har ikke betydning for retten til overgangsstønad om man frivillig skulle velge å gjennomføre utdanning eller opplæring.

Når det ikke er noen plikt til å være i aktivitet for å få rett til overgangsstønad, slik som etter gjeldende § 15-6, vil vilkårene for rett til tilleggsstønader etter gjeldende § 15-11 ikke kunne knyttes til noen aktivitetsplikt. Det er dermed heller ikke naturlig at folketrygden skal dekke utgifter som følger av at en stønadsmottaker på eget initiativ velger å ta en utdanning, og det finnes generelle studiefinansieringsordninger som kan benyttes til dekning av denne type utgifter.

På bakgrunn av det endrede formålet med stønaden og at det ikke lenger vil være en plikt til aktivitet med sikte på arbeid, foreslås det å avvikle stønadene som i dag gis med hjemmel i folketrygdloven § 15-11 til enslige som gjennomfører godkjent utdanning eller opplæring for å fylle kravet til yrkesrettet aktivitet. Avviklingen gjelder også stønaden til tilsyn av barn til enslige som for å fylle aktivitetskravet, er tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker, og stønad til flytting til enslige som skal flytte fra hjemstedet for å ta arbeid et annet sted i landet. Paragrafen foreslås derfor opphevet.

Det vises til forslaget om oppheving av folketrygdloven § 15-11.

5.3.9 Endringer i stønad til dekning av utgifter til barnetilsyn til enslige i arbeid

Stønad til barnetilsyn til enslige som er i arbeid, jf. folketrygdloven § 15-10, gis i dag til enslig mor eller far med aleneomsorg som er i arbeid og har utgifter til barnetilsyn. Stønaden gis uavhengig av

om stønadsmottaker samtidig har rett til eller mottar overgangsstønad. Gjeldende § 15-10 gir hjemmel for å gi stønad til barnetilsyn for barn opp til og med fjerde skoleår.

Et godt utbygd barnehage tilbud, en vesentlig lavere egenbetaling i barnehage og andre støtteordninger for enslige forsørgere kan tale for en full avvikling av denne stønaden. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2026 er det lagt til grunn at stønaden kun skal videreføres for enslige foreldre med barn opp til 14 måneder eller barn som krever særlig tilsyn. Et tilleggsargument for å avvikle stønaden til barnetilsyn helt, vil da være at stønaden til barnetilsyn dermed vil være forbeholdt enslige som i liten grad har mulighet for å arbeide.

For enslige med barn under 14 måneder kan det likevel være aktuelt å ta arbeid idet barnet får tilbud om barnehageplass, som ofte er innen barnet er fylt ett år, eller dersom de kan ha tilbud om annen form for barnetilsyn. Dette taler for å videreføre stønaden for denne gruppen. Videreføring forutsetter at aldersgrensen for barnet senkes til 14 måneder. Det foreslås å videreføre gjeldende adgang til å gi stønad til barnetilsyn ut over aldersgrensen, dersom barnet må ha vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for jevnaldrende. I dag har barn under skolealder tilbud om barnehage, mens barn i skolealder har tilbud om skolefritidsordninger til og med fjerde skoleår. Dette tilbudet anses å dekke et normalt tilsynsbehov. Når tilsynsbehovet kan dekkes gjennom ordinært barnehage tilbud eller skolefritidsordning, gir det ikke rett til stønad etter at barnet er fylt 14 måneder. Stønad kan bare gis i de tilfellene tilsynet innebærer noe mer enn det som tilbys gjennom ordinære tilbud for jevnaldrende, og det skyldes at barnet har et vesentlig større tilsynsbehov. Vurderingen av barnets behov for tilsyn etter denne bestemmelsen er ikke den samme som vurderingen av rett til overgangsstønad etter § 15-5 nytt fjerde ledd. Det innebærer at det vil kunne gis stønad til barnetilsyn etter denne bestemmelsen selv om vilkårene for overgangsstønad etter § 15-5 fjerde ledd ikke er oppfylt.

Det foreslås også å videreføre adgangen til å fravike aldersgrensen på 14 måneder i tilfeller der barnet har tilsynsbehov fordi den enslige forelderen på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører, jf. gjeldende § 15-10 andre ledd andre punktum.

Når det gjelder enslige med aleneomsorg for særlig tilsynskrevende barn, er det en forutsetning for at disse i det hele tatt skal kunne få over-

gangsstønad, at de er forhindret fra å arbeide som følge av barnets situasjon. Det må dermed legges til grunn at denne gruppen i utgangspunktet ikke har mulighet til kunne ta arbeid, og at det ligger implisitt i vilkårene for deres rett til overgangsstønad, at de nettopp *ikke* har noen tilfredsstillende tilsynsordning. Dermed vil de normalt heller ikke kunne ha utgifter som kan søkes dekket gjennom stønad til barnetilsyn til enslige i arbeid. Denne stønaden kan imidlertid bidra til deltakelse i arbeidslivet, og foreslås i denne omgang likevel videreført også for denne gruppen.

I dag kan stønad til barnetilsyn etter § 15-10 også gis til dekning av dokumenterte utgifter til barnetilsyn på grunn av godkjent etablering av egen virksomhet, jf. kravet om yrkesrettet aktivitet etter gjeldende § 15-6. Siden det ikke lenger vil stilles krav om yrkesrettet aktivitet for de gruppene som heretter skal kunne få stønader etter folketrygdloven kapittel 15, avvikles denne adgangen.

Den gjeldende bestemmelsen i forskrift om stønad til enslig mor eller far § 8 tredje ledd, om at etterbetaling av trygdeytelser ikke regnes med når det vurderes om den pensjonsgivende inntekten overstiger 6 G per år, foreslås flyttet fra forskriften og tas inn i tredje ledd i § 15-10.

Departementet foreslår å utforme forskriftshjemmelen i § 15-10 fjerde ledd på samme måte som forskriftshjemmelen i folketrygdloven § 11 A-4 fjerde ledd. Med endringen vil det da fremgå at departementet har hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om vilkårene for å få stønad til barnetilsyn og om beregningen av stønaden. Dette bidrar til en mer ensartet utforming av forskriftshjemler i folketrygdloven, og til å gjøre forskriftshjemmelen klarere.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven § 15-10.

5.4 Endringer i annet regelverk

5.4.1 Endringer i folketrygdloven kapittel 17

Gjenlevende ektefeller som har rett til ytelser etter folketrygdloven kapittel 17, kan med hjemmel i folketrygdloven § 17-10 få rett til stønad til barnetilsyn, tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. etter §§ 15-10 og 15-11. Videre kan tidligere familiepleiere med hjemmel i § 17-15 femte ledd gis tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. etter § 15-11. Vilkår, hva stønadene skal dekke, beregning mv. fremgår av disse bestemmelsene og av forskrifter som er gitt med hjemmel i disse bestemmelsene. Når §§ 15-10 og 15-11 henholdsvis endres og oppheves, innebærer

det at bestemmelsene om disse stønadene for gjenlevende etter folketrygdloven kapittel 17 også må endres. Dette gjøres ved å flytte det materielle innholdet fra §§ 15-10 og 15-11 til §§ 17-10, ny 17-10 a og 17-15. Dette er kun en strukturell endring som ikke endrer gjeldende rett eller praksis.

Departementet har igangsatt en egen prosess for å få på plass nødvendige forskriftsendringer som følge av omleggingen.

Videre foreslås en mindre teknisk oppretting i § 17 A-6. Folketrygdloven § 17 A-6 gjelder reduksjon av pensjonen eller overgangsstonaden til den gjenlevende ektefellen på grunn av (samtidig) inntekt. Frem til 22. desember 2025 stod det i lovteksten at «Pensjonen eller overgangsstonaden til den gjenlevende ektefellen reduseres på grunnlag av arbeidsinntekt som den gjenlevende har eller kan forventes å få». Det fremgikk videre av bestemmelsen at likestilt med arbeidsinntekt var dagpenger, sykepenger, pleiepenger, arbeidsavklaringspenger, svangerskaps- og foreldrepenger, pensjonsytelser som det gis statstilskott til, avtalefestet pensjon fra SPK mv. og «uføretrygd etter kapittel 12 der uføregraden er under 100 prosent». Bakgrunnen for reglene om avkortning er å støtte opp om arbeidslinja samtidig som den gjenlevende får en minstesikring i omstillingstiden etter et dødsfall. Når det gjelder personer med full (100 prosent) uføretrygd, følger det av folketrygdloven § 17 A-5 at retten til pensjonen eller overgangsstonaden til gjenlevende ektefelle i slike tilfeller faller helt bort. Dette innebærer at ytelser etter kapittel 17 A (pensjon og overgangsstonad til gjenlevende ektefelle) da enten blir redusert hvis den gjenlevende mottar delvis uføretrygd eller faller helt bort hvis den gjenlevende mottar full uføretrygd.

I Prop. 8 L (2025–2026) *Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjettet for 2026 m.m.)* punkt 8, ble begrepet «arbeidsinntekt» foreslått endret til «pensjongivende inntekt» i relevante bestemmelser i folketrygdloven kapittel 15, 17 og 17 A. Bakgrunnen for endringen var å tydeliggjøre hvilke inntekter som skal føre til reduksjon av overgangsstonaden og omstillingsstonaden. De aller fleste ytelsene som positivt ble likestilt med arbeidsinntekt i lovteksten, slik som sykepenger, er pensjongivende inntekter. Bestemmelsen ble derfor endret slik at det skal reduseres mot pensjongivende inntekt. Det ble i tillegg presisert at det også skulle reduseres mot pensjonsytelser som det gis statstilskott til og avtalefestet pensjon fra SPK mv., da disse ytelsene ikke er pensjongivende. Ved en feil ble imidlertid ikke også uføre-

trygd, som heller ikke er pensjongivende, lagt til i bestemmelsen. Det ble presisert i proposisjonen at endringen i ordlyd ikke skulle endre på det rettslige innholdet i bestemmelsen. Stortinget sluttet seg til forslaget, jf. Innst. 52 L (2025–2026) og Lovvedtak 9 (2025–2026).

Reglene om inntektsavkorting ved kombinasjonen av etterlatteytelser og gradert uføretrygd er ulike avhengig av om den gjenlevende har omstillingsstonad etter kapittel 17 eller etterlatteytelser etter kapittel 17 A, jf. Prop. 77 L (2022–2023) *Endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger til reglene om nye etterlatteytelser)* punkt 7.4.

Før lovendringen som fulgte av Prop. 8 L (2025–2026), fremgikk det altså av § 17 A-6 fjerde ledd at uføretrygd etter kapittel 12 der uføregraden var under 100 prosent, var likestilt med arbeidsinntekt. Ved endringen i Prop. 8 L (2025–2026) falt ved en inkurie denne bestemmelsen ut. Det betyr at det ikke lenger fremgår av lovteksten at pensjonen og overgangsstonaden skal reduseres mot en gradert uføretrygd. Uføretrygd er ikke pensjongivende inntekt. Departementet foreslår å rette opp i dette nå.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven §§ 17-10, 17-10 a, 17-15 og 17 A-6.

5.4.2 Endringer i folketrygdloven kapittel 22

Folketrygdloven § 22-10 regulerer utbetalingsterminer for de ulike folketrygdtytelsene. Ytelser som er nevnt i folketrygdloven § 22-10 fjerde ledd, blir utbetalt enten som engangsbeløp eller som løpende ytelser. Etter § 22-10 fjerde ledd bokstav c gjelder dette blant annet tilleggsstonader og stønad til skolepenger etter § 15-11. Som følge av at den gjeldende folketrygdloven § 15-11 foreslås opphevet, bør det heller ikke være noen henvisning til bestemmelsen i § 22-13 fjerde ledd bokstav c. Bestemmelsen foreslås endret i tråd med dette.

Det foreslås en ny § 17-10 a som regulerer tilleggsstonader og stønad til skolepenger m.m., jf. punkt 5.4.1. Henvisningen i § 22-10 fjerde ledd bokstav c foreslås oppdatert i tråd med dette, slik at den henviser til ny § 17-10 a.

Folketrygdloven § 22-13 gjelder frister for fremsetting av krav, virkningstidspunkt og etterbetaling. Det følger av § 22-13 tredje ledd at overgangsstonaden kan gis for opptil tre måneder før tidspunktet kravet ble fremsatt, forutsatt at vilkårene for ytelsen var oppfylt i denne perioden. Etter fjerde ledd bokstav b kan overgangsstonad likevel innvilges for tidsrommet før fødselen, dersom kravet blir satt frem innen tre måneder etter

fødselen. Henvisningen er til den gjeldende bestemmelsen om rett til stønad i inntil to måneder før fødselen, § 15-8 første ledd tredje punktum, som foreslås videreført i ny § 15-5 andre ledd, se punkt 5.3.7. Henvisningen i § 22-13 fjerde ledd bokstav b foreslås oppdatert med henvisning

til denne paragrafen. I tillegg foreslås det at henvisningen til overgangsstønadens rettes slik at det vises til enslig mor eller far, og ikke kun til enslig mor.

Det vises til forslaget til endringer i folketrygdloven §§ 22-10 og 22-13.

6 Ikrafttredelse

I vedtaket til statsbudsjett for 2026 er det forutsatt at endringene skal tre i kraft 1. juli 2026, og gis virkning for nye tilfeller. Det vil si at de som på ikrafttredelsestidspunktet mottar stønader etter gjeldende regler, eller som har søkt og fyller vilkårene for stønader før 1. juli 2026, får beholde

stønadene etter de reglene som gjelder til og med 30. juni 2026. Departementet vil fastsette nærmere overgangsregler, og viser til egen høring av forslag til forskrifter våren 2026.

Opprettingen i § 17 A-6 fjerde ledd trer i kraft 1. juli 2026, men gis virkning fra 1. januar 2026.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Som det fremgår av Prop. 1 S (2025–2026), er det anslått at forslaget om avvikling vil gi en lavere utbetaling av stønader til enslig mor eller far på om lag 93 millioner kroner over kap. 2620 i 2026, dersom avvikling skjer for nye tilfeller fra og med 1. juli 2026. Det er på usikkert grunnlag anslått at den samlede innsparingen kan beløpe seg til nærmere 1,3 milliarder kroner på sikt. Konsekvensen for utbetalingene i de kommende årene vil være avhengig av hvor mange som søker seg til ordningene og hvor lang overgangsperioden vil være for medlemmer som er innvilget stønader før iverksettingsdatoen.

I statsbudsjettet for 2026 er kommunene kompensert med 9 millioner kroner for økte utgifter til

økonomisk sosialhjelp. Det er anslått at kommunenes utgifter til økonomisk sosialhjelp vil kunne øke i årene fremover som følge av utfasingen, og det legges derfor opp til at kompensasjonen øker i takt med anslått innsparing knyttet til utfasingen av stønadene. Endringer som krever bevilgningsøkninger, vil på vanlig måte bli fremmet for Stortinget i forbindelse med de årlige budsjettene.

Som følge av at personkretsen for stønadene innskrenkes, slik at antallet som søker og får innvilget stønader på sikt må antas å bli vesentlig færre enn i dag, må det forventes at endringene også vil innebære administrative besparelser i Arbeids- og velferdsetaten.

8 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 15-1

Bestemmelsen gjelder formålet med stønadsordningen. Med den foreslåtte omleggingen vil formålet i hovedsak være å sikre inntekt for enslige foreldre i en periode hvor de ikke har mulighet til å være selvforsørget gjennom eget arbeid, på grunn av aleneomsorgen for barn. Formålet vil ikke lenger være inntektssikring i en omstillingsperiode der den enslige skal gjøres i stand til å bli selvforsørget, og formålsbestemmelsen endres i tråd med dette.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.6.

Til § 15-5

Bestemmelsen gir regler om vilkår for overgangsstønad, herunder om stønadsperioden.

I *første ledd* fremgår det at overgangsstønad gis til enslig mor eller far som har aleneomsorg for barn, og som derfor midlertidig er ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

Andre ledd regulerer stønadsperioden. Det fremgår at overgangsstønad kan gis frem til og med den måneden barnet fyller 14 måneder, og at den i tillegg kan gis i opptil to måneder før fødsel når stønaden innvilges i forbindelse med fødsel.

I *tredje ledd* videreføres den gjeldende adgangen til å forlenge stønadstiden dersom barnet har en forbigående sykdom som hindrer den enslige moren eller faren i å arbeide. Utvidelsen kan bare gis i direkte forbindelse med en løpende stønadsperiode. Etter gjeldende regler kan stønadstiden utvides med inntil 24 måneder, dvs. at stønadstiden nå vil kunne utvides til barnet har fylt 38 måneder.

Etter *fjerde ledd* kan overgangsstønad gis uavhengig av aldersgrensen på 14 måneder, dersom den enslige foreldereren er forhindret fra å ta arbeid fordi barnet har et særlig tilsynsbehov som skyldes funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer. Det stilles strenge krav til dokumentasjon av både barnets tilstand og til årsakssammenhengen mellom barnets tilstand og manglende mulighet for å kunne ta arbeid. Dermed som det foreligger tilbud om tilsynsordning for

barnet, anses ikke foreldereren å være hindret fra å være i arbeid. Overgangsstønad kan etter denne bestemmelsen gis til og med utløpet av den måneden barnet er fylt 18 år, men det forutsettes at vilkårene hele tiden er til stede, og de skal derfor prøves med jevne mellomrom. Bestemmelsen viderefører gjeldende rett etter §§ 15-5 andre ledd, andre punktum og 15-8 tredje ledd.

Gjeldende § 15-5 tredje ledd, om at det ikke gis overgangsstønad til medlem som uten rimelig grunn har sagt opp et arbeidsforhold de siste seks månedene før søknad, videreføres i nytt *femte ledd*.

Forskriftshjemmelen i gjeldende § 15-8 sjette ledd, videreføres i nytt *sjetteste ledd*.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.7.

Til § 15-6

Bestemmelsen regulerer i dag kravet om at den enslige moren eller faren må være i yrkesrettet aktivitet for å ha rett til overgangsstønad etter at barnet er fylt ett år. Med de foreslåtte endringene i personkretsen for stønadene, vil det ikke lenger være en plikt til yrkesrettet aktivitet for å kunne motta overgangsstønad. Bestemmelsen blir derfor opphevet.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.7.

Til § 15-8

Bestemmelsen gir i dag regler om perioden med rett til overgangsstønad. Når det nå blir foreslått å knytte retten til stønad direkte opp mot barnets alder, jf. merknadene til § 15-5, er det ikke lenger behov for en egen bestemmelse som regulerer stønadsperioden. De relevante unntaksreglene som fortsatt skal gjelde, videreføres i § 15-5. Bestemmelsen blir derfor opphevet.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.7.

Til § 15-10

Bestemmelsen gir regler om stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid. Innholdsmessig videreføres bestemmelsen som i dag, med unntak

av *første ledd*. Som etter gjeldende regler, gis stønad til barnetilsyn uavhengig av om den enslige har rett til overgangsstønad etter § 15-5.

Etter *første ledd* fremgår det at stønad til barnetilsyn kan gis til enslig mor og far som må overlate nødvendig tilsyn til andre på grunn av arbeid. I dag kan stønaden også gis i forbindelse med etablering av egen virksomhet, jf. kravet om yrkesrettet aktivitet etter gjeldende § 15-6. Siden det ikke lenger vil stilles krav om yrkesrettet aktivitet for de gruppene som heretter skal kunne få stønader etter folketrygdloven kapittel 15, avvikles ordningen med etablering av egen virksomhet og dermed også adgangen til å kunne få stønad til barnetilsyn ved egenetablering. Stønadene vil etter endringene forbeholdes enslige som har aleneomsorg for barn opp til 14 måneder. Dermed gis stønaden etter denne bestemmelsen som hovedregel ikke til tilsyn for barn som er over 14 måneder.

Bestemmelsen i *andre ledd første punktum* viderefører gjeldende adgang til å gjøre unntak fra aldersgrensen etter første ledd, dersom barnet krever «vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for jevnaldrende». Vurderingen av barnets tilsynsbehov etter denne bestemmelsen er ikke den samme som vurderingen av rett til overgangsstønad etter § 15-5 fjerde ledd. Det vises til omtalen i punkt 5.3.7.

I *andre ledd andre punktum* videreføres adgangen til å gi stønad til barnetilsyn ut over aldersgrensen, dersom den enslige moren eller faren «på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører». Dette unntaket vil ikke innebære tilsvarende vurderinger av barnets særlige tilsynsbehov som etter første punktum. I stedet vil stønaden til barnetilsyn i tilfellene som omfattes av dette unntaket, gjelde alle enslige med aleneomsorg som har arbeid som gjør at ordinære tilsynsordninger ikke er relevante, uavhengig av barnets alder.

Andre ledd tredje punktum gjelder adgang til å motta stønad til barnetilsyn ut over aldersgrensen i første ledd, dersom den enslige har en forbigående sykdom som hindrer vedkommende i å være i arbeid. Bestemmelsen viderefører gjeldende rett og praksis.

I *tredje ledd* videreføres gjeldende regler om stønadens størrelse. Videre flyttes den gjeldende forskriftsbestemmelsen om at etterbetaling av trygdeytelser ikke skal regnes med ved vurderingen av inntektsgrensen på 6 G per år til lovs nivå.

I *fjerde ledd* videreføres hjemmelen for å gi utfyllende regler i forskrifter. Ordlyden endres

slik at det klart fremgår at departementet har hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om vilkårene for å få stønad til barnetilsyn og om beregningen av stønaden i forskrift.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.9.

Til § 15-11

Når kravet om at den enslige moren eller faren må være i yrkesrettet aktivitet for å ha rett til overgangsstønad oppheves, jf. merknaden til § 15-6, er det heller ikke behov for tilleggsstønader og stønader til skolepenger mv. Bestemmelsen blir derfor opphevet.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.8.

Til § 15-12

Sanksjonsregelen i gjeldende § 15-12 første ledd om midlertidig bortfall av stønad når medlemmet selv uten rimelig grunn sier opp et arbeidsforhold, takker nei til jobbtilbud, unnlater å ta opp et arbeidsforhold etter endt foreldrepermisjon mv., er knyttet til oppfyllelsen av plikten til yrkesrettet aktivitet. Når det ikke lenger er noe krav om å være i yrkesrettet aktivitet for å ha rett til stønad etter kapittel 15, er det ikke naturlig å videreføre disse sanksjonsreglene og første ledd oppheves derfor.

Adgangen til å utestenge et medlem som gir uriktige opplysninger av betydning for retten til stønader i gjeldende andre ledd, blir videreført som nytt *første ledd* uten materielle endringer.

Hjemmelen til å gi forskrifter om utestengingstidens lengde i gjeldende § 15-12 tredje ledd, blir videreført som nytt *andre ledd* uten materielle endringer.

Det vises til vurderingene i punkt 5.3.7.

Til § 17-10

Bestemmelsen gir regler om stønad til barnetilsyn for gjenlevende i arbeid. Som følge av omleggingen av kapittel 15, er det materielle innholdet i § 15-10 flyttet til § 17-10. Endringen medfører ikke endringer i gjeldende rett og praksis, kun at § 17-10 er bygget ut med det materielle innholdet i § 15-10, som videreføres.

I *første ledd* presiseres det at den gjenlevende må oppfylle vilkårene i § 17-2 til § 17-4 for å ha rett til stønaden. Videre presiseres det at stønaden er uavhengig av retten til og perioden for omstillingsstønad. Dette gjøres for å tydeliggjøre forskjellen til § 17-10 a på dette punktet.

I *andre ledd* fremkommer det i hvilke situasjoner gjenlevende har rett til stønaden. Stønaden

ytes dersom man ikke selv kan ha nødvendig tilsyn med barn på grunn av arbeid eller etablering av egen virksomhet.

Lengden på stønadsperioden fremkommer av *tredje ledd*. Stønadens gis frem til barnet har fullført fjerde skoleår, men kan i nærmere spesifiserte tilfeller gis for en lengre periode.

Stønadens størrelse følger av *fjerde ledd*. Stønaden utgjør 64 prosent av dokumenterte utgifter til tilsyn med barn, men kun opptil beløpsgrenser fastsatt av Stortinget. Dersom den gjenlevende har inntekt som overstiger seks ganger grunnbeløpet, ytes det ikke stønad til barnetilsyn.

Forholdet til fosterbarn er behandlet i *femte ledd*. Det gis stønad til barnetilsyn for fosterbarn dersom den gjenlevende forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

I *sjette ledd* videreføres hjemmelen til å fastsette nærmere bestemmelser i forskrift. Ordlyden endres slik at det klart fremgår at departementet har hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om vilkårene for å få stønad til barnetilsyn og om beregningen av stønaden i forskrift.

Det vises til vurderingene i punkt 5.4.1.

Til § 17-10 a

Bestemmelsen gir regler om tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m. Dagens regler er flyttet fra § 15-11 til en egen ny bestemmelse som følge av omleggingen av folketrygdloven kapittel 15. Endringen medfører ikke endringer i gjeldende rett og praksis.

I *første ledd* presiseres det at den gjenlevende må oppfylle vilkårene i § 17-2 til § 17-4 for å ha rett til stønad etter bestemmelsen. Det fremkommer at det er gjenlevende som gjennomfører utdanning eller opplæring som nevnt i § 17-7 første ledd bokstav c som har rett til stønad etter bestemmelsen. Videre er det listet opp hvilke utgifter som er helt eller delvis dekket.

Det presiseres i *andre ledd* at tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m. kun kan gis i perioder gjenlevende har rett til omstillingsstønad i tråd med § 17-5. Dette innebærer at dersom perioden for rett til omstillingsstønad utvides i tråd med § 17-5 andre ledd, utvides perioden for rett til tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m. tilsvarende.

I *tredje ledd* er det en særbestemmelse som utfyller bestemmelsen om stønad i forbindelse med flytting etter første ledd bokstav c. Det følger av bestemmelsen at flyttestønad bare kan gis når den gjenlevende har flyttet i et tidsrom der han eller hun har rett til omstillingsstønad eller innen

seks måneder etter at omstillingsstønadens falt bort.

I *fjerde ledd* presiseres det at stønad til tilsyn av barn i første ledd bokstav d kun gis for barn som forsørges av den gjenlevende. Videre omtales forholdet til fosterbarn. Det gis stønad til barnetilsyn for fosterbarn dersom den gjenlevende har forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

Det fremkommer av *femte ledd* at når det gis stønad til dekning av skolepenger m.m., tas det utgangspunkt i satsene for skolepenger fra Statens lånekasse for utdanning. Følger man utdanning ved private utdanningsinstitusjoner, gis skolepenger m.m. i særlige tilfeller.

Det fremkommer av *sjette ledd* at stønad til barnetilsyn etter første ledd bokstav d også kan gis et medlem som står tilmeldt Arbeids- og velferds-etaten som reell arbeidssøker.

I *syvende ledd* er det gitt en hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser i forskrift. Det er presisert at departementet har hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om vilkårene for rett til tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m. samt om beregningen av stønadene i forskrift. Det er videre presisert at dette også gjelder bestemmelsen om rett til skolepenger ved utdanning ved private utdanningsinstitusjoner.

Det vises til vurderingene i punkt 5.4.1.

Til § 17-15

Som følge av at tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m. reguleres i ny § 17-10 a, må henvisningen til bestemmelsen i *femte ledd* endres. Dette medfører ikke materielle endringer. Videre endres «ytes» til «gis». Dette gjøres slik at begrepsbruken blir konsistent, og har ingen materiell betydning.

Det vises til vurderingene i punkt 5.4.1.

Til § 17 A-6

I *fjerde ledd* gjøres en teknisk oppretting. Ved Prop. 8 L (2025–2026) *Endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (oppfølging av tiltak i forslaget til statsbudsjettet for 2026 m.m.)* ble begrepet «arbeidsinntekt» endret til «pensjonsgivende inntekt» i kapittel 15, 17 og 17 A. Før lovendringen fremgikk det av § 17 A-6 fjerde ledd at uføretrygd etter kapittel 12 der uføregraden var under 100 prosent, var likestilt med arbeidsinntekt. Ved endringen falt ved en inkurie denne bestemmelsen ut. Det betyr at det ikke lenger fremgår av lovteksten at pensjonen og overgangsstønadens skal redu-

seres mot en gradert uføretrygd. Uføretrygd er ikke pensjonsgivende inntekt. Bestemmelsen tas inn i fjerde ledd.

Det vises til punkt 5.4.1.

Til § 22-10

Paragrafen regulerer utbetalingsterminer og endres slik at det i *fjerde ledd* bare henvises til de bestemmelsene i kapittel 17 gir hjemmel for tilleggsstønader og stønad til skolepenger, og ikke til § 15-11, som blir opphevet.

Det vises til vurderingene i punkt 5.4.2.

Til § 22-13

Paragrafen gjelder frister for fremsetting av krav og endres slik at det i *fjerde ledd bokstav b* vises til ny § 15-5 i stedet for til § 15-8, som oppheves. I tillegg rettes henvisningen slik at overgangsstønden benevnes på riktig måte, det vil si som overgangsstønad til enslig mor eller far, ikke bare til enslig mor.

Det vises til vurderingene i punkt 5.4.2.

Til ikrafttredelsesbestemmelsen

I overensstemmelse med forutsetningene i vedtaket til statsbudsjett for 2026, foreslår departementet at loven trer i kraft 1. juli 2026. Det foreslås samtidig en hjemmel til å gi forskrifter om overgangsregler for de som på ikrafttredelsestidspunktet mottar eller har søkt om og fyller vilkårene for stønader før 1. juli 2026.

Det foreslås at endringen i § 17 A-6 trer i kraft 1. juli og gis virkning fra 1. januar 2026.

Det vises til punkt 6.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folketrygdloven (delvis avvikling av stønad til enslig mor eller far)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 *Formål*

Formålet med stønad etter dette kapitlet er å sikre inntekt for medlemmer som *på grunn av aleneomsorg for små eller særlig tilsynskrevende barn i en midlertidig periode er ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.*

§ 15-5 skal lyde:

§ 15-5 *Overgangsstønad*

Overgangsstønad ytes til *en enslig mor eller far* som på grunn av omsorg for barn er midlertidig ute av stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

Overgangsstønad kan gis fra det tidspunktet den enslige moren eller faren får aleneomsorgen, og frem til utløpet av den måneden barnet fyller 14 måneder. I forbindelse med fødsel kan det i tillegg ytes stønad i inntil to måneder før fødselen.

I direkte tilknytning til en løpende stønadsperiode kan stønadstiden forlenges med inntil 24 måneder, dersom barnet har en forbigående sykdom som hindrer medlemmet i å arbeide. Sykdommen må dokumenteres med legeerklæring.

Dersom medlemmet er forhindret fra å arbeide fordi barnet krever særlig tilsyn på grunn av funksjonshemming, sykdom eller store sosiale problemer, kan det innvilges overgangsstønad inntil utløpet av den måneden barnet fyller 18 år. Barnets fysiske eller psykiske tilstand må dokumenteres av lege. Det må også framlegges dokumentasjon på at medlemmet er forhindret fra å arbeide som følge av barnets tilstand.

Et medlem som uten rimelig grunn har sagt opp et arbeidsforhold de siste seks månedene før søknadstidspunktet, får ikke overgangsstønad.

Departementet kan gi forskrifter om beregning av stønadsperiodens lengde, herunder om oppdeling og avkorting av stønadsperioden.

§ 15-6 oppheves.

§ 15-8 oppheves.

§ 15-10 skal lyde:

§ 15-10 *Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far som er i arbeid*

Stønad til barnetilsyn ytes til *enslig mor eller far* som må overlate nødvendig tilsyn med barn *under 14 måneder* til andre på grunn av arbeid. Stønaden er uavhengig av retten til og perioden for overgangsstønad.

For barn som må ha vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for jevnaldrende, kan det gis stønad til barnetilsyn også når barnet er mellom 14 måneder og 18 år. Det samme gjelder når medlemmet på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører. Stønad til barnetilsyn kan også gis i inntil ett år når medlemmet har en forbigående sykdom som hindrer vedkommende i å være i arbeid.

Stønaden er 64 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn opptil de beløp som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet. Etterbetaling av trygdeytelser skal ikke medregnes ved beregning av pensjonsgivende inntekt etter dette leddet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregning av stønad til barnetilsyn.

§ 15-11 oppheves.

§ 15-12 første ledd oppheves og nåværende andre og tredje ledd blir første og andre ledd.

§ 17-10 skal lyde:

§ 17-10 *Stønad til barnetilsyn til gjenlevende i arbeid*

Til en gjenlevende som er i arbeid og som fyller vilkårene i § 17-2 til § 17-4, kan det gis stønad til barnetilsyn. Stønaden er uavhengig av retten til og perioden for omstillingsstønad.

Stønad til barnetilsyn gis til en gjenlevende som må overlate nødvendig tilsyn med barn til andre på

grunn av arbeid eller at de etablerer egen virksomhet, jf. § 4-6 tredje ledd.

Stønad til barnetilsyn kan gis til barnet har fullført fjerde skoleår. For barn som har fullført fjerde skoleår, kan det gis stønad når barnet må ha vesentlig mer tilsyn enn det som er vanlig for jevnaldrende, eller når den gjenlevende på grunn av sitt arbeid må være borte fra hjemmet i lengre perioder eller på andre tidspunkter enn det en vanlig arbeidsdag medfører. Stønad til barnetilsyn kan også gis i inntil ett år når den gjenlevende har en forbigående sykdom som hindrer vedkommende i å være i arbeid.

Stønad er 64 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn opptil de beløpene som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet.

Stønad gis for barn som blir forsørget av den gjenlevende. For barn som bor i fosterhjem, jf. barnevernsloven § 9-1, kan det gis stønad når den gjenlevende har forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregning av stønad til barnetilsyn etter denne bestemmelsen.

Ny § 17-10 a skal lyde:

§ 17-10 a Tilleggsstønader og stønader til skolepenger m.m.

Til en gjenlevende som fyller vilkårene i § 17-2 til § 17-4, og som gjennomfører utdanning eller opplæring etter § 17-7 første ledd bokstav c, kan det gis tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. som helt eller delvis dekker

- a. utgifter til daglige reiser i forbindelse med utredning eller gjennomføring av utdanningen
- b. utgifter til hjemreiser i forbindelse med utdanningen
- c. nødvendige utgifter til flytting fra hjemstedet i forbindelse med utdanningen eller i forbindelse med arbeid etter at utdanningen er gjennomført
- d. nødvendige utgifter til barnetilsyn i forbindelse med utredning eller gjennomføring av utdanningen
- e. nødvendige ekstrautgifter til bolig i forbindelse med utredning, eller gjennomføring av utdanningen
- f. nødvendige utgifter til læremidler.

Stønad etter denne bestemmelsen kan bare gis for tidsrom den gjenlevende har rett til omstillingsstønad, jf. § 17-5.

Stønad til flytting etter første ledd bokstav c kan også gis til en gjenlevende som må flytte fra hjemstedet for å starte i arbeid på et annet sted. Flyttstønad gis bare når den gjenlevende har flyttet i et tidsrom der han eller hun har rett til omstillingsstønad eller innen seks måneder etter at omstillingsstønadens falt bort.

Stønad etter første ledd bokstav d gis for barn som blir forsørget av den gjenlevende. For barn som bor i fosterhjem, jf. barnevernsloven § 9-1, kan det gis slik stønad når den gjenlevende har forsørget barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

Stønad til barnetilsyn etter første ledd bokstav d kan også gis til et medlem som står tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker etter § 17-7 første ledd bokstav b.

Det kan gis stønad til dekning av skolepenger mv. etter satsene for skolepenger fra Statens lånekasse for utdanning. Utdanning ved private utdanningsinstitusjoner gir bare rett til skolepenger m.m. i særlige tilfeller.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkårene for og beregningen av tilleggsstønader og stønad til skolepenger etter denne bestemmelsen, herunder stønad til skolepenger til utdanning ved private utdanningsinstitusjoner.

§ 17-15 femte ledd skal lyde:

Til en tidligere familiepleier kan det gis tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. etter § 17-10 a for at vedkommende kan komme i arbeid.

§ 17 A-6 fjerde ledd skal lyde:

*Likestilt med pensjonsgivende inntekt er tilsvarende inntekt fra utlandet, *uføretrygd etter kapittel 12 der uføregraden er under 100 prosent* og pensjonsytelser som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven og avtalefestet pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse kapittel 2 eller tilsvarende ordning.*

§ 22-10 fjerde ledd bokstav c skal lyde:

c. tilleggsstønader og stønad til skolepenger m.m. (§§ 17-10 a og 17-15)

§ 22-13 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

b. Overgangsstønad til enslig mor eller far gis for tidsrommet før fødselen dersom kravet blir satt fram innen tre måneder etter barnets fødsel, se § 15-5 andre ledd.

II

Ikrafttredelse m.m.

1. Loven trer i kraft 1. juli 2026.
2. Endringen i § 17 A-6 trer i kraft 1. juli 2026 og gis virkning fra 1. januar 2026.
3. Departementet kan i forskrift fastsette overgangsregler for medlemmer som på ikrafttredelsestidspunktet mottar eller som før 1. juli 2026 har søkt om og fyller vilkårene for stønader etter folketrygdloven kapittel 15.
